

**SANAT AKIMLARININ YARATICI DRAMA YÖNTEMİYLE
ÖĞRETİLMESİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA VE TUTUMA
ETKİSİ**

Sinem Şentürk Tosun

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DRAMA VE EĞİTİM ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OCAK, 2020

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ..... (....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Sinem
Soyadı : ŞENTÜRK TOSUN
Bölümü : Drama ve Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :02/01/2020

TEZİN

Türkçe Adı : Sanat Akımlarının Yaratıcı Drama Yöntemiyle Öğretilmesinin
Öğrenci Başarısına ve Tutuma Etkisi

İngilizce Adı : The Effect on Successs and Atitude of Student in Teaching Art
Movements by Creative Drama Method

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Sinem ŞENTÜRK TOSUN

İmza :

JURİ ONAY SAYFASI

Sinem Şentürk Tosun tarafından hazırlanan “Sanat Akımlarının Yaratıcı Drama Yöntemiyle Öğretilmesinin Öğrenci Başarısına ve Tutuma Etkisi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Drama ve Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Türker EROĞLU

Drama ve Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Dr.Öğr.Üyesi Murat KARABULUT

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Doç.Dr.Burcu AVCI AKBEL

Türk Müziği Anabilim Dalı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 02/01/2020

Bu tezin Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Drama ve Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Bu araştırma ile Sanat Akımlarının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin başarıya ve derse olan tutuma katkısının olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma sürecinde yapılan çalışmaların ve araştırma sonucunda elde edilen bulguların, drama yönteminin görsel sanatlar eğitim programında kullanılabilirliği ve katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Araştırma sürecinde deneyimlerine, yönlendirmelerine başvurduğum, araştırmanın gerçekleşmesinde kolaylık sağlayan sevgili danışmanım Sayın Prof.Dr. Türker EROĞLU'na teşekkür ederim.

Tez çalışma aşamalarında beni destekleyen ve çocukların sorumluluğunu sabırla üstlenen değerli eşim Edip Rıza TOSUN'a, bu süreçte anlayış gösteren koca yürekli Ahmet Kayra'm ve Ahmet Uras'ıma çok teşekkür ederim.

Çalışmamın her aşamasında sorularımı yanıtsız bırakmayan ve yüreklendirmeleriyle yanımda olan sevgili arkadaşım Yelda ÇOLAK'a yardımlarından dolayı çok teşekkür ederim.

Son olarak; çalışmanın yürütülmesinde bana yardımcı olan Sincan Yıldırım Beyazıt 7-E ve 7-F sınıfı öğrencilerine ve velilerime çok teşekkür ederim.

**SANAT AKIMLARININ YATARICI DRAMA YÖNTEMİYLE
ÖĞRETİLMESİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA VE TUTUMA ETKİSİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Sinem Şentürk Tosun
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ocak 2020**

ÖZ

Eğitim sistemi öğrenciyi bütün yönleriyle geliştirip ve topluma faydalı bireyler olmayı amaç edinirken, genel eğitimin en önemli alanlarından biri olan sanat eğitimiyle öğrencide duygu, düşünce ve hayal dünyasını zenginleştirmeyi hedefler. Belirlenen bu hedeflerin gerçekleşmesinde öğrenme sürecinde öğrencinin katılmasına olanak sağlayan, yaparak yaşayarak öğrenmesini gerçekleştiren, öğrenci merkezli yöntemlere yer verilmesinde yaratıcı drama yöntemi önemli bir yere sahiptir. Bu çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında eğitim gören 7. sınıf öğrencilerine uygulanmış olup; Görsel Sanatlar Dersi “Sanat Akımları” konusunun öğretilmesinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarısına ve tutumlarına olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma, ön-test, son-test ve deneysel desen kullanılmıştır. Bu çalışmada, Demirel İ. (2011) tarafından geliştirilen “Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” ile “Sanat Akımları Başarı Testi” kullanılmıştır. Bu tutum ve başarı testinin pilot uygulaması, toplam 320 öğrenciye uygulanmış, güvenilirliği test edilmiştir. Biri Deney Grubu, diğeri Kontrol Grubu olmak üzere iki ayrı grup belirlenmiştir. Ders anlatımına başlamadan önce her iki gruba da “Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği” ve “Sanat Akımı Başarı Testi” ön-test olarak uygulanmıştır. Daha sonra Deney grubuna “Sanat Akımları” konusu drama yöntemi ile anlatılmış; Kontrol Grubuna ise geleneksel yöntem uygulanarak ders işlenmiştir. 6 hafta süren ders anlatımları ve uygulamalar sonunda Deney ve Kontrol Gruplarına “Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği” ve “Sanat Akımları Başarı Testi” son-test olarak uygulanmıştır. Ön-test ve son-test tutum ve başarı ölçeğinden edinilen veriler t-Test ve SPSS 20 programında yapılmıştır. Sonuçlar karşılaştırıldığında yaratıcı drama yöntemiyle eğitim alan Deney Grubunun, geleneksel öğretim yöntemi ile eğitilen Kontrol Grubuna göre tutum ve başarı değerlendirme ölçeğinde Deney Grubu uygulamalarında anlamlı bir fark görülmüştür. Sadece yetenekli öğrencilerin ilgisini çekeebilmekten çıkıp, tüm öğrencilerin dersten keyif aldıkları görülmüştür. Bu doğrultuda yaratıcı drama yönteminin kullanımının uygun olan diğer konularda da artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcı drama yöntemi, sanat akımları, tutum ölçeği, başarı ölçeği
Sayfa Adedi : xv+90
Danışman : Prof. Dr. Türker EROĞLU

**THE EFFECT ON SUCCESSS AND ATTITUDE OF STUDENT IN
TEACHING ART MOVEMENTS BY CREATIVE DRAMA METHOD**

(M.S. Thesis)

Sinem Şentürk Tosun

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

January 2020

ABSTRACT

While the education system aims to develop the student in all aspects and to be useful individuals to the society, art education, which is one of the most important fields of general education, aims to enrich the students' world of emotion, thought and imagination. Creative drama method has an important role in providing student-centered methods that enable the student to participate in the learning process and realize their learning by doing. This study was applied to 7th grade students who were educated in 2019-2020 academic year. The aim of this course is to examine the effect of creative drama method on students' success and attitudes in teaching Visual Arts Course "Art Movements". Quantitative research, pre-test, post-test and experimental design were used in the study. In this study, Akım Attitude Scale for Visual Arts Course "developed by Demirel İ. (2011) and "Art Movements Achievement Test" were used. The pilot application of this attitude and achievement test was applied to a total of 320 students, and their reliability was tested. Two different groups, one Experimental Group and one Control Group, were determined. Before starting the lecture, "Visual Arts Attitude Achievement Scale" and "Art Flow Success Test" were applied to both groups as pre-test. Then, the subject of Akım Art Movements "was explained to the experimental group by drama method; the control group was taught the traditional method. At the end of the 6-week lectures and application, and "Visual Arts Attitude Scale" and "Art Movements Achievement Test" were applied to the Experiment and Control Groups as post-test. The data obtained from the pre-test and post-test were made in t-Test and SPSS 20 program. When the results were compared, there was a significant difference in favour of Experimental Group in the attitude and achievement evaluation scale of the Experimental Group which was educated with creative drama method compared to the Control Group which was trained with traditional teaching method. It was seen that not only attracted the attention of talented students but all students enjoyed the course. In this respect, it is recommended that the use of creative drama method be increased in other suitable subjects.

Keywords : Creative drama method, art movements, attitude scale, achievement scale

Page Number : xv+90

Supervisor : Prof. Dr. Türker EROĞLU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JURİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
RESİMLER LİSTESİ	xii
ŞEKİLLAR LİSTESİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
BÖLÜM I	
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Problem Cümlesi.....	6
1.4.1. Alt problemler	6
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Varsayımlar	7
1.7. Tanımlar	7
BÖLÜM II	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Eğitim	9

2.2. Sanat.....	10
2.3. Sanat Eğitimi	11
2.3.1. Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Önemi	14
2.4. Görsel Sanatlar Eğitimi.....	16
2.4.1. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Amaçları	17
2.4.1.1. Bireysel ve Toplumsal Amaçlar	18
2.4.1.2. Algısal Amaç	19
2.4.1.3. Estetiksel Amaç.....	19
2.4.1.4. Teknik Amaç	19
2.5. Sanat Akımları	20
2.5.1. Klasizm (Rönesans)-(15-16. yy).....	20
2.5.2. Barok Akımı (16.-18. yy)	23
2.5.3. Neo-Klasik Akım (18.-19. yy)	25
2.5.4. Romantizm	26
2.5.5. Realizm (Gerçekçilik)	27
2.5.6. Empresyonizm (İzlenimcilik)	29
2.5.7. Fovizm (Yırtıcılık).....	31
2.5.8. Kübizm	32
2.5.9. Fütürizm.....	33
2.5.10. Sürrealizm (Gerçek Üstüçülük)	34
2.5.11. Ekspresyonizm (Dışa Vurumculuk)	36
2.5.12. Pop Art	38
2.6. Drama.....	39
2.7. Yaratıcı Drama.....	40
2.7.1. Yaratıcı Drama Aşamaları.....	42
2.7.3.1. Isınma-Hazırlık	42
2.7.3.2. Doğaçlama	43
2.7.3.3. Değerlendirme - Tartışma	43
2.8. Eğitimde Drama	44
2.8.1. Yaratıcı Dramada Kullanılan Teknikler	46
2.8.1.1. Doğaçlama	46
2.8.1.2. Rol Oynama	47
2.8.1.3. Ben Kimim	47

2.8.1.4. <i>Tekrar Canlandırma</i>	47
2.8.1.5. <i>Bul ve Patlat</i>	48
2.9. İlgili Çalışmalar.....	48
2.9.1. Yurt İçi İlgili Araştırmalar	48
2.9.2. Yurt Dışı İlgili Araştırmalar	51
BÖLÜM III	
YÖNTEM	53
3.1. Araştırmanın Modeli	53
3.2. Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem).....	54
3.3. Verilerin Toplanması.....	55
3.3.1. Görsel Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği.....	55
3.3.1. Sanat Akımları Başarı Testi.....	56
3.4. Araştırmanın Uygulanması.....	56
3.4.1. Deneysel Grubu	57
3.4.1. Kontrol Grubu.....	58
3.5. Verilerin Analizleri	58
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUM	59
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum.....	59
4.1.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği Ön Test Bulguları.....	59
4.1.2. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği Son Test Bulguları.....	60
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	61
4.2.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Sanat Akımları Başarı Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bulgular	61
4.2.2. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Sanat Akımları Başarı Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular	61
BÖLÜM V	
SONUÇ VE ÖNERİLER	63
5.1. Sonuç	63
5.2. Öneriler	64

KAYNAKLAR	65
EKLER	73
Ek 1. Veli Onay Formu	74
Ek 2. Görsel Sanatlar Dersi Tutum Ölçeği	75
Ek 3. Sanat Akımları Başarı Testi	76
Ek 4. Uygulamadan Resimleri	83
ÖZGEÇMİŞ	90

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Çalışmanın Araştırma Deseni</i>	54
Tablo 2. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrenci Dağılımı</i>	54
Tablo 3. <i>Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Ön-Test Başarı Puanları</i> <i>Karşılaştırmaları</i>	59
Tablo 4. <i>Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ön-Test Tutum Puanları</i> <i>Karşılaştırmaları</i>	60
Tablo 5. <i>Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son-Test Başarı Puanı</i> <i>Karşılaştırmaları</i>	61
Tablo 6. <i>Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son-Test Tutum Puanı</i> <i>Karşılaştırmaları</i>	61

RESİMLER LİSTESİ

<i>Resim 1.</i> ‘Mona Lisa’ Leonardo da Vinci	21
<i>Resim 2.</i> Kakımlı Kadın –Leanorda da Vinci	21
<i>Resim 3.</i> Son Akşam Yemeği-Leanorda da Vinci	22
<i>Resim 4.</i> Madonna ve Çocuk –Boticelli.....	22
<i>Resim 5.</i> Johannes Vermeer- inci küpeli kız.....	24
<i>Resim 6.</i> Johannes Vermeer –süt boşaltan kadın	24
<i>Resim 7.</i> Arnolfini Düğünü –Van Dyck	24
<i>Resim 8.</i> Van Dyck - Kraliçe Hanterie	24
<i>Resim 9.</i> Rembrant-anatomi dersi	25
<i>Resim 10.</i> Francois Joseph Navez-Mektuplu Kadın-	26
<i>Resim 11.</i> Francisco Goya - giyinik maya	27
<i>Resim 12.</i> Eugene Delacroix - yetim kız -	27
<i>Resim 13.</i> Gustave Courbet - çaresiz adam -	28
<i>Resim 14.</i> Jean Francois Millet - başak toplayan kadınlar.....	29
<i>Resim 15.</i> Could Monet - kadın	30
<i>Resim 16.</i> Augusto Renoir - Madame Could Monet	30
<i>Resim 17.</i> Edgar Degas - dansçı	30
<i>Resim 18.</i> Edgar Degas - barda çalışan balerin	31
<i>Resim 19.</i> Edgar Degas - baş balerin	31
<i>Resim 20.</i> Matisse - yeşil çizgi.....	32
<i>Resim 21.</i> Matisse - şapkalı kadın.....	32
<i>Resim 22.</i> Pablo Picasso - Guernica.....	33
<i>Resim 23.</i> Pablo Picasso - okuyan kızlar	33
<i>Resim 24.</i> Pablo Picasso - Çiçekçi Kadın	33
<i>Resim 25.</i> Pablo Picasso - Sarı Saçlı Kadın	33

<i>Resim 26.</i> Umberto Bocciani – bilinc devleti ol	34
<i>Resim 27.</i> Giacomo Balla – tasmalı köpeğin dinamizmi	34
<i>Resim 28.</i> Salvador Dali - belleğin azmi	35
<i>Resim 29.</i> Salvador Dali - uyku	35
<i>Resim 30.</i> Salvador Dali - filler	35
<i>Resim 31.</i> Salvador Dali - Mae West'in yüzü.....	35
<i>Resim 32.</i> Magritte - kuş	36
<i>Resim 33.</i> Frida Kahlo.....	36
<i>Resim 34.</i> Edward Munch - çılglık.....	37
<i>Resim 35.</i> Van Gogh - ayçiçekleri	37
<i>Resim 36.</i> Van Gogh - kafe teras	37
<i>Resim 37.</i> Van Gogh - yıldızlı geceler	37
<i>Resim 38.</i> Andy Warhol - sarışın kadın-	39
<i>Resim 39.</i> Andy Warhol - Mairlynler-	39

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ön-test uygulaması yapılırken	83
Şekil 2. Mona Lisa – canlandırma.....	83
Şekil 3. Kakımlı kadın – canlandırma	83
Şekil 4. Süt boşaltan kadın	83
Şekil 5. Arnolfini düğünü	84
Şekil 6. Anatomi dersi	84
Şekil 7. Giyinik maya.....	84
Şekil 8. Başak toplayan kadınlar	84
Şekil 9. Kadın	85
Şekil 10. Ferida Kahlo.....	85
Şekil 11. Van Gogh	85
Şekil 12. İnci küpeli kız.....	85
Şekil 13. Bul patlat	86
Şekil 14. Bul patlat	86
Şekil 15. Ben kimim?	86
Şekil 16. Ben kimim?	86
Şekil 17. Ben kimim?	87
Şekil 18. Eşleştirme	87
Şekil 19. Eşleştirme.....	87
Şekil 20. Eşleştirme.....	88
Şekil 21. Eşleştirme.....	88
Şekil 22. Sanat akımlarının anlatımı 1	88
Şekil 23. Sanat akımlarının anlatımı 2	88
Şekil 24. Kontrol grubu ön-test	89
Şekil 25. Kontrol grubu son-test.....	89

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Akt.	Aktaran
GSYTÖ	Görsel Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
N	Denek sayısı
P	Olasılık
s.	Sayfa
SABT	Sanat Akımları Başarı Testi
SPSS	Statistic Package for Social Science
Ss:	Standart sapma
Ty.	Tarih yok
Vd.	Ve diğerleri
X	Aritmetik ortalama

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Çağımızda Teknolojinin, bilimin ve sanatın sürekli geliştiği bir ortamda, eğitim öğretimde bu gelişmelerden etkilenmektedir. Bireylerin ders kazanımlarını daha etkin öğrenmeleri için yaşantılardan yola çıkarak birçok öğretim yöntem ve teknikler ortaya atılmaktadır. Öğretmen merkezli yöntemlerin yanı sıra, öğrenciyi merkeze alan, problem çözebilen, sorgulayan, ortama uyum sağlayabilen, yaratıcılığı ön plana çıkaran yöntemlerin kullanımı yaygınlaşmaktadır. Son dönemler de Yaratıcı drama yönteminde eğitim öğretimde önemli yer almaktadır. Uygulama sürecinde yaratıcı drama ile birey aktif olup, bireyin yaşantıları üzerine nitelikli öğrenmeler sağlayarak etkili ve daha kalıcı bir öğrenme gerçekleşmektedir.

Eğitim öğretimde kullanılan yöntem ve tekniklerin etkililiği sürekli olarak tartışılmakta ve daha etkin eğitim ortamının arayışları sürmektedir. Bazen belirlenen yöntem ve teknikler kullanılmasında istenilen sonucu alamayan eğitimciler yeni arayışlar içine girmektedirler. Bu arayışlarda eğitim öğretimine kazandırılan yeni yöntem ve tekniklerin büyük kısmını oluşturmaktadır (Aytaş, 2013, s. 39). Drama; eğitim, kültür ve sanat gibi ana disiplinlere dayalı bir alandır. Eğitim de dramada hayat durumunda ki ve oyun sürecindeki 'dramatik an'lar lider/öğretmene grup içi etkileşim süreçleri içinde yaratılır (MEB, 2006).

Yalnızca öğrenme ve öğretme yöntemleri eğitim sisteminde etkili değildir. Her sanatsal yaklaşım; bilişsel, duyuşsal, dinamik, sezgisel özellikler tek bir sanat teorisi ya da yöntemi ile öğretilmez. Çünkü her birey farklı biyolojik gelişim, kültür ve sanatsal özelliklere

sahiptir. Bu nedenle, bu özellikler değişken olduğu sürece farklı teoriler, yöntemler, teknikler ve stratejiler geliştirmek için gerekli olduğu düşünölmektedir. Öğretim, edinilmesi gereken bilgi ve becerileri içerir. Zihinsel gelişim, yaş ve bireysel farklılıklara göre düzenlenen bir müfredat kendi özel alanlarında dikkate alınmalı ve bu farklılıklara göre hazırlanmış öğretim ile bilgi ve beceri kazanılmalıdır (Artut, 2009, s. 130).

Geleneksel eğitim modelinin dışına çıkan eğitimcilerin, bireyi öğrenme sürecinde etkili kılıp, kendini gerçekleştirmesine, yaparak yaşayarak öğrenmesine ve üretken, yaratıcı bir birey olmasına imkan tanıyan bir yöntemdir yaratıcı drama, drama yöntemini kullanmada öğretmen merkezli değil, öğrenci merkezli bir yöntemdir. Bu yöntemde önemli olan öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını bulmayı sağlayıp yaratıcılığını harekete geçirmek (Yıldırım, 2008, s. 3).

Etkili bir yöntem olan yaratıcı drama bireyde bilişsel, duyuşsal ve devinimsel yetileri kazandırır. Bu yetiler betimleme, kontrol edebilme ve açıklama olanaklarıyla sanat eğitimi alanında yaratıcı dramanın, disiplin olarak bireylerde çok yönlü gelişmeler sağladığı söylenebilir. Yaratıcı Drama yönteminin öğretimi, belirlenen dersin hedefi, dersin yöntem ve tekniği, dersin içeriği, araç gereçleri ve değerlendirme açısından bir eğitim proğramı oluşturur (Üstündağ, 1998, s. 30). “Katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları, katılımcının kendi anılarını önceden yazılmış bir metin olmaksızın doğaçlama ve canlandırmalarıdır yaratıcı drama” (San, 1998, s. 434) şeklinde tanımlamaktadır.

Dramanın sanat eğitimiyle olan ilişkisini olumlu yönde etkileyebileceği düşünölmektedir. Özellikle son yıllarda okullarda yaygınlaşmaya başlayan dramanın sanat eğitiminde yöntem olarak kullanılması, sanat dersleri ve eğitimini uygulamaya yönelik tek boyutlu biçimden kurtararak, öğrenciler tarafından daha eğitici ve öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirecektir. Read’a göre, bir anlatım aracıdır sanat; dili ifade etmek için nasıl kağıt, kalem, mürekkep, baskı makinası vb. kullanıyorsa, sanat da kendi metaryalleriyle birçok mesajlar taşır (Read, 1981).

Amaçları ile örtüşen sanat eğitiminin işlevleri aşağıdaki gibi sayılabilir. Sorgulayıcı, araştırmacı, inceleyici bir benlik kazandırarak, kültürel ve entellektüel bakış açısını geliştirmektir. Eleştirel bakış açısını, eleştirel düşünceyi, sanatsal sorunları çözebilme becerisini, güven duygusunu, sezgi gücünün gelişimini, sağlıklı iletişim ve etkileşim kazanmasına imkan sağlamaktadır. Duyuşsal, ruhsal, bilişsel algısal gücünün gelişimine

imkan sağlayarak problemlerle başa çıkabilme, rahat olabilme gücü ve kendini ifade edebilme ortamının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Değişik sanat eserlerine hoşgörü ile bakabilme ve modern sanat yapıtlarına karşı bakış açısını geliştirebilmesi anlayışını kazandırabilmektir (Artut, 2007, s. 117-118). Çocuğun güzel sanatlarla ilgili bilgiler edinmesi, her Alana transfer edebileceği sanatsal yaratıcılığı geliştirerek, çevresini güzelleştirmesini sağlayacak ve sanat yoluyla kendini ifade ederek estetik kişilik kazanması amaçlanmıştır (Türkkan, 2008, s. 9).

Görsel sanatlar dersi alanında yapılan tüm uygulamalarda yaratıcı düşünmede, problem çözmede, bilgide, kendini ifade edebilmede bu yolla iletişim kurmada ve materyal seçiminde niteliğe değer veren, çağdaş yaklaşımlar ve gelişmeler neticesinde öğrenciye güzellik kavramının kazandırılmasını sağlamayı amaç edinmiştir. Algı birikimi, el, göz ve beyin koordinasyonunun sağlanması ve bu amaçla çeşitli yöntemlerin bilinçli rehberlikte uygulanması geçmişten günümüze meydana getirilmiş bu uygulamaları, sanat eserlerini anlama, görsel olarak okuma ve keyif alma birikiminin kazandırılmasını sağlar. Öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme sürecinin önceliklerinin dağılımında öğrencide, günün uyarıcı koşullarını, ihtiyaç ve ilgilerini göz önünde bulundurulmasını amaçlayan bir sanat eğitim alanıdır (Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1–8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2006, s. 5).

Görsel sanatlar eğitiminde hedeflenen amaçlar; “görsel sanatın rolü ve işlevselliğinin belirlenmesi, sosyal, tarihsel ve çevresel etkenlerin görsel sanatı ve sanatçıları nasıl etkilediğinin anlaşılmasını sağlamak ve bize nasıl aktarıldığının farkına varmak” gibi maddeler sıralanmış (Sünbül, 2008, s. 427).

Görsel sanatlar etkinlikleri Eğitim kurumlarında bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları iki Resimde yürütülür. Yalnız günümüzde öğretmenler görsel sanatlar eğitimi çalışmalarına bakıldığında bireysel çalışmalarına ağırlık verip, grup çalışmalarına yeteri kadar önem verilmediği görülür. Eğitimde çağdaş yaklaşımlar, hem grup çalışmalarının hem de bireysel çalışma modelinin de bir zorunluluk olduğunu ortaya koyar. Çünkü, kendi gelişimini hedeflerken bireysel çalışmalar, grup çalışma yoluyla sosyal bir varlık olarak ve bireyin yaşadığı toplumun bir parçası olduğu bilinciyle yetişmesi hedeflenir (Yılmaz, 2007, s. 747).

Sanat eğitimcisinin ve sanatçının değişen ve gelişen dünyadaki gelişmelere karşı umursamaz kalınmaması gerektiği konusunda önemli tespitler vardır. Nasıl teknolojik ve

bilimsel alanda uluslar arası etkileşim zorunlu ise, umursamaz kalınmaz dünyadaki eğitim ve kültür alanındaki değişimlere, iletişim olanaklarının çeşitliliği, kolaylaştığı ve bilginin erişiminin bu kadar kolay ve hızlanması, çağdaş eğitim yaklaşımları içerisinde sanat eğitiminde özgünlüğün ve özgürlüğün zaruri olduğu bir süreci beraberinde getirmiştir. Sanatçı ve sanat eğitimcileri teknolojinin ortaya koyduğu küresel bilgi olgusuna umursamaz kalamayarak bir taraftan bu sürecin şaşkınlığını yaşarken, diğer taraftan da değişimi anlamaya ve kendine yeni bir etiket edinmeye çalışmaktadır (Zeren, 2006, s. 637-638).

Bir çok sanatçının bir araya gelmesi sonucunda kamuoyunda ilan ettikleri anlayış, tarz, biçim, ortak duruşu kendilerini bu yolla ifade etme ve sanat eseri üretmeler sanat akımı olarak değerlendirilebilir. Bir sanat akımı diğer akımlarla ortak özellikleri olabileceği gibi tamamen reddettiği sanat akımlarından var oldukları bilinmektedir. Bu kapsamda sanat akımları, bazıları aynı doğrultuda ortaya çıkarken bazende birbirlerine alternatif olarak ortaya çıkıp felsefelerin gelişmelerine olanak sağlayabilmektedir. Bazı durumlarda bir sanat akımını ortaya çıkaran sanatçıların bir süre sonra içinde olduğu akımdan kopup başka bir akımın kurucusu haline gelebildikleri ve hatta daha önce içinde buldukları eski akıma karşı çıktıklarında çoğulukla rastlanılmaktadır (Fisher, 2005).

Sanatta yeni bir bakış açısı ile yapılan sanat eserleri 19. yüzyıldan sonra ortaya çıkmıştır. Bu dönemde ressam yeni bir üslup oluşturmaya çalışmıştır. Eğilim somuttan soyuta doğru olmuştur. Kübizm sanatta bir dönüm noktası olup sanatçı artık bildiğinden yola çıkıp gördüğünden uzaklaşan bir yaklaşımla sanat akımına yeni bir oluşum kazandırmıştır. Dış dünyada ki objeleri Kübizm akımında geometrik biçimlerde (kare, üçgen, koni, silindir vb.) Resimde göstermeye çalışmıştır. Bu yaklaşımda etkili olan çocukların temel kuram düşünme şekli olmuştur. Kübizm akımında karmaşık bir yapı hakimdir ve temsilcileri “Picasso ve Braque”dir. Resimlere ait çözümler doğayı yeniden yorumlama, anlamsızlığa yönelme gibi farklı yöntem ve tekniklere eğilim göstererek sanatçıyı yeni arayışlara itmiştir. Form değiştirme ve eğretileme düşüncelerini kuramın sanatçıları anlatmaya çalışmıştır (İlhan, 2007, s. 3-4).

1.2. Araştırmanın Amacı

Görsel Sanatlar dersinin müfredatında yer alan ‘sanat akımları’ konusunun geleneksel ve yaratıcı drama yöntemleriyle öğretilmesinin 7. sınıf öğrencilerinin başarılarına ve tutumlarına olan etkisini belirlemek. Bu amaç doğrultusunda deney grubu öğrencilerinin Yaratıcı drama yöntemiyle ders işleme sağlanacak. Kontrol grubunda ise kazanımlara uygun geleneksel yöntemle ders işleme gerçekleştirilecektir. Bu çerçevede konunun işlenişinde programın etkisi gözlemlenecektir. Bu konuda yapılan uygulamayla 7. sınıf öğrencilerinin sanatsal öğrenimine katkıda bulunup bulunamayacağı incelenecektir.

Görsel sanatlar ders kazanımları estetik kaygı ve sanatsal bakış açısını geliştiren bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla yönelik öğretimde uygulanan geleneksel ve drama yöntemlerinin birey üzerindeki başarısını tespit edip uygulanan yeni yöntemin ve tekniğin öğretime katkısının ne olduğunu saptayarak önerilmesi amaçlanmıştır.

Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın alt amacı “ön test puanları kontrol edildiğinde deney grubunun son test puanları ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” belirlenecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Sanat eğitiminin insan eğitiminin içinde ki yeri büyüktür. Geleneksel yöntemin yanı sıra sanat eğitiminin öğretilmesine alternatif olarak yaratıcılığını geliştiren, estetik kaygıya sahip, üretken olmasını sağlayan farklı öğretim yöntemlerine gereksinim duyulmuştur. Bu araştırmada da yaratıcı drama yöntemi eğitim sistemimizin etkisini artırabilmek için son yıllarında önemini anlayıp derslerde eğitim yöntemi olarak kullanılmaktadır, özünde öğrencilere gerçek tecrübeler yaşatarak ve onların çoklu duyu organlarının kullanılmasında, dersi somutlaştırmada, eğlenceli hale getirmede, öğrenmeyi kolaylaştırmada, merakını artırmada, ön yargılarını ortadan kaldıracağı için görsel sanatlar dersine yönelik olumlu tutum ve bakış açısı geliştirmede yol gösterici olduğu düşünülen etkili bir yöntemdir. Bu yöntemle gerçekleşen öğrenme daha kalıcı bilgiye sahip olup öğrencide bilinçli, isteklerini ve ihtiyaçlarını ayırt edebilen bir birey olmasını sağlayacaktır. Bu amaçlar doğrultusunda yapılan araştırma bu açıdan önem arz etmektedir.

Çünkü yaratıcı drama ile bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin kendisi yaşayarak, etkileşimde bulunarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir. Bu çalışma ile yaratıcı drama

yönteminden faydalanılarak yapılan bir Görsel Sanatlar dersinin, geleneksel yöntem ile yapılan görsel sanatlar dersinin öğretimine göre farklılık gösterip göstermeyeceği sınıanmaktadır. Yaratıcı drama yönteminin uygulanması başarı ve tutuma olan etkisi test edilmektedir. Yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar dersinde kullanımını artırma yönünde bir katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bu araştırma, bu konuda yapılan araştırmalara kaynak teşkil edecektir.

Yaratıcı dramayla öğretim yönteminin öğrenci başarısı ve tutuma etkisi incelenmektedir. Sanat eğitiminin verimli ve resimde yaygınlaşmasında bu konu yapılacak benzeri araştırmalar için önemlidir.

Türkiye’de eğitim sistemi yaratıcılık ve drama çalışmalarının ele alınıp sınıf ortamında yerini alması son yıllarda başlanmıştır. Bu resimde işlenen bir derste öğrenciler kendi hayal güçlerini sergileyebilecekleri gibi, arkadaşları ile etkili bir iletişim kurarak sosyal ilişkilerini de geliştireceklerdir. Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışmanın sanat eğitiminde yaratıcılık ve drama çalışmalarının sınıf ortamında kullanımına yönelik alıştırmaları sanat eğitimcilerine önemli bir kaynak sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarının bundan sonra yapılacak benzer çalışmalara ışık tutacağı umulmaktadır.

1.4. Problem Cümlesi

Sanat Akımlarının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin başarıya ve derse olan tutuma katkısı var mıdır? Sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.4.1. Alt problemler

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır.

1. Sanat Akımları konusunun öğretilmesinde yaratıcı drama yönteminin, geleneksel yönetime göre başarıya etkisi var mıdır?
2. Sanat Akımları konusunun öğretilmesinde yaratıcı drama yönteminin, geleneksel yönetime göre tutuma etkisi var mıdır?

1.5. Varsayımlar

1. Öğrencilerin sanatsal akademik başarı testi ön-test ve son-test puanlarının gerçek başarı düzeylerini yansıtacağı varsayılmaktadır.
2. Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrenciler, Tutum ölçeğinde ve görsel sanatlar başarı testinde bulunan maddelere içtenlikle yanıtlar vermişlerdir.
3. Uygulama esnasında kontrol altına alınamayan etkenler kontrol ve deney grubu katılımcılarını aynı derecede etkilemektedir.
4. Belirlenen örneklem grupları, evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bir araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmesi, verilerin inandırıcılığını göstermenin yollarından biridir. Araştırmanın yapıldığı imkanların ayrıntılı olarak açıklanması okuyucunun verilerin akışını anlamalarına yardımcı olmaktadır. Sınırlılıkları tanımlamak, özdeş oluşturmanın bir parçası olarak görülebilir (Glesne, 2012).

Deneysel nitelikteki bu araştırmanın sınırlılıkları şöyle belirlenmiştir:

1. 2019- 2020 eğitim-öğretim yılı I. döneminde gerçekleştirilmiş olup, çalışma grubu Ankara ili, Sincan İlçesi Yıldırım Beyazıt Ortaokulu 7. E ve 7. F sınıfında okuyan 29'u deney, 29'u control grubunda olmak üzere toplam 58 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Araştırma, Görsel Sanatlar dersinin “sanat akımları” ünitesi konularının kazanımları ile sınırlıdır.
3. Müfredata bağlı Görsel Sanatlar dersine ilişkin diğer uygulamalar ve konular bu çalışmanın dışında tutulmuştur.
4. Drama yönteminin sınıf yönetimini zorlaştırması

1.7. Tanımlar

Eğitim: Bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla isteyerek ya da maksatlı davranışı ortaya koyma sürecidir. İnsanlığın doğduğu andan itibaren yaşamın her alanında devam eden bir yetiştirme sürecidir eğitim (Artut, 2002, s. 83).

Sanat: Sanat, insanlığın ilk oluşumuyla başlar gelişmeye, insanın içinde doğup büyüdüğü toplumsal ve kültürel çevrenin önemli olgusu olup insanın toplu msallaşmasında, kendisini aşmasında önemli bir araçtır (Öztopalan, 2007, s. 3).

Sanat Eğitimi: Ünver (2002)'e göre Dünyada ve ülkemizde sanat eğitimi hala bir tartışma konusudur. Güzel sanatların genel anlamıyla yaratıcı sanatın tüm alanlarını eğitim kurumlarında ya da kurum dışı eğitimi içermekte olduğunu ifade etmektedir. Bunlar; Resim, görsel, iletişim, Resim, sinema, müzik, dans, tiyatro, edebiyat, çevre sorunları ve tasarım içermektedir (Öztopalan, 2007, s. 5).

Görsel Sanatlar: Görsel sanatlar dersi alanında yapılan tüm uygulamalarda yaratıcı düşünmede, problem çözmede, bilgide, kendini ifade edebilmede bu yolla iletişim kurmada ve materyal seçiminde niteliğe değer veren, çağdaş yaklaşımlar ve gelişmeler neticesinde öğrenciye güzellik kavramının kazandırılmasını sağlamayı amaç edinmiştir. Algı birikimi, el, göz ve beyin koordinasyonunun sağlanması ve bu amaçla çeşitli yöntemlerin bilinçli rehberlikte uygulanması geçmişten günümüze meydana getirilmiş bu uygulamaları, sanat eserlerini anlama, görsel olarak okuma ve keyif alma birikiminin kazandırılmasını sağlar. Öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme sürecinin önceliklerinin dağılımında öğrencide, günün uyarıcı koşullarını, ihtiyaç ve ilgilerini göz önünde bulundurulmasını amaçlayan bir sanat eğitim alanıdır (MEB, 2006, s. 5).

Drama: eğitim, kültür ve sanat gibi ana disiplinlere dayalı bir alandır. Eğitim de dramada hayat durumundaki ve oyun sürecindeki'dramatik an'lar lider/öğretmence grup içi etkileşim süreçleri içinde yaratılır (MEB, 2006). Drama özel eğitim çocukları veya tüm dünyadaki normal çocuklar için başarıyla kullanılan bir eğitim modelidir. (Ömeroğlu, 1992)

Yaratıcı Drama: Yaratıcı dramaya farklı tanımlamalar yapılmıştır; (Neill) göre, yaratıcı dramayı düşüncenin alabildiğine genişletilebildiği bir alan, (Heathcote ve Herbert) göre; bir oyunda rol yapmadan ve sahneye çıkmadan yaşam deneyimlerini genişletmek, (MsCaslin)'a göre herkes için evrensel bir sanat olarak tanımlamaktadır (Üstündağ, 1997, s. 15).

Eğitimde Drama: Eğitimsel drama; önceden tanımlanmış, açık ve net eğitim hedefleri olan tüm çocukların kendi öğretmenleri ile birlikte daha çok büyük motor hareketlerle yaptıkları, ifade etmeye, rol almaya, canlandırma ve tmünazaraya dayalı grup etkinlikleridir (Önder, 1999, s. 31).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitim bütün disiplinleri etkileyen bir olgu olduğundan çok farklı farklı tanımlar yapılmıştır

Platon'a göre, eğitim, bedene ve ruha yetenekli olduğu mükemmelliği vermektir.

Stein'e göre, eğitim, yetileri hep birden ve uyumlu olarak geliştirmektir.

Eğitim, bireyde kendi yaşamı ve kasıtlı kültürü ile istenen davranış değişikliğini yaratma sürecidir. Diğer bir ifadeyle, eğitim sürecinden geçen bireyin davranışlarında da bir değişme olması beklenmektedir (Demirel, 2006, s.6).

Eğitim, bilindiği gibi bireyleri toplumları geliştirmede, değiştirmede, yönlendirmede ve etkili yöntemlerin başında gelir. Daha kapsamlı ele almak gerekirse eğitim, bilinçli, istendik ve amaçlı bir kültürleme, kültürleşme ve kültürleme sürecidir (Uçan, 1997). "Toplumsal yaşantının bir ürünü olarak eğitim ortaya çıkmıştır" (Çalık, 2004, s. 62).

Eğitim çağdaşlaşmanın ve yeniliklere ayak uydurmanın en önemli araçlarından biridir. Eğitimin, bireyin yaratıcılık ve yeteneklerinin ortaya çıkartılmasında ve geliştirilmesinde, ayrıca kendini ifade etmesindeki rolü büyüktür. Eğitimin insani yapılan uzun vadeli bir yatırım olduğuda su getirmez bir gerçektir. Bu sebeplerden ötürü, eğitimin doğru planlanıp, amaçları da iyi saptaması gerekir. Eğitimle birlikte sanat da geliştirilip, yaygınlaşacaktır. Sanatın eğitime yansıtılması, toplumların sanat ve sanatçıya verdikleri önemle doğru orantılıdır (Özsoy, 2003, s. 25).

Eğitimde yöntemsel olarak ele aldığımızda yaratıcı dramayı, eğitim ortamında farklı konularıda öğretmek gibi bir gayesi olduğunu unutmamak gerekir. Çocukların ve gençlerin

hayal güçlerini zenginleştirmek, konuları anlamalarını sağlamak ve genişletmek bu gayenin içinde yer alır (Aykaç, 2009).

Kendi kendilerine yeterli olmayı başarmış toplumlar, bireylerin gelişimine önem vermiş toplumlardır. Eğitim sürecinde yer alan bireyler aynı zamanda toplumun geleceğidir. Bireyin kendini gerçekleştirmeye meyilli olduğu modern bir eğitim sürecinin toplumun geleceğini ve yaşam kalitesini daha yüksek seviyelere çıkarabileceği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle sanat eğitimi, bireyi kendisinin farkında yaparak toplumu geliştirmek için en önemli koşuldur (İşbilen, 2002, s. 143).

İnsanoğlu yaşamla arasında denge kurmak ve kendini geliştirmek üzere sürekli bir çaba içerisindedir. Aynı zamanda bu aklının ve duygularının sistemini tanıma ve anlama ayrıca aydınlanma isteğidir. İnsan ancak bilgiye sahip olarak kendisini geliştirebilir, bireyselliğini toplumsallaştırabilir ve dünyayı tanıyıp, değiştirebilir. Bu bilgiler ışığında bilim ve sanat insanın temel bilgi kaynaklarıdır (Çetin, 2002, s. 205-206).

2.2. Sanat

Sanat, insan ve nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir. Yalnız sanat sadece Resim, müzik, tiyatro, heykel vb. demek değildir. Zekânın hayatı anlayan, onun en ilgi çekici özelliklerini orataya çıkarması, hayatı en güzel Resimlerde ifade etmesi demektir (Edman, 1998, s. 50).

Doğa ve toplumun yansıması olan sanat, anlamlı biçim yaratma, seyircide uyanan beğeni, duyuların dışı vurumu gibi değişik Resimlerde algılandıkça sanatın temellinde güzellik ve estetik kaygı vardır (Tuzlak, 2004, s. 11).

İnsanlar duygularını ve düşüncelerini sanat yoluyla ifade eder. Sanat insanın kendisi ve çevresi hakkındaki görüşlerini ve dünyaya tepkisini içerir (Tepecik ve Pazarlıoğlu, 2008, s. 256).

Sanat, insan özelliklerinin gelişmesinde ve bireylerin eğitiminde en önemli alanlardan biridir. Sanat, insanların kendi iç dünyalarını ve çevrelerini bilmelerini, iletişim kurmalarını ve geliştirmelerini sağlar (Atan, 2007, s. 16).

Sanat, çağlar, toplumlar, sanatçı ve seyirci arasında bir iletişim aracıdır. Binlerce yıl önceki dünyanın yıkıcı kurallarını aşar ve geçmişten günümüze getirir. Sanat, somutlaşmış bir

kültür ifadesidir; geçmişi ve bugünü anlatır. Kuşkusuz geleceği anlatmaya devam edecektir (Ünver, 2002, s. 1).

Sanat çocuklar ve gençler için bir yaşam sunar. Gerçekten yaşanmış olan bir olay bilince işler. Sanat, insanların gerçekten yaşayamayacakları şeyleri duymalarını ve yaşamalarını sağlar, ancak gerçek yaşam deneyimlerini değiştirmek yerine, sadece ona yardımcı olmak için. Çocuk sanatı ifade aracı olarak kullanıyorsa ve bir şeyler öğrenirse, örneğin; Resim ve drama yöntemiyle dayanışma ve paylaşım kavramını yaşıyorsa öğrenme, gerçek yaşam deneyimine yakın bir etkiye gerçekleştirecektir (Etike, 1995).

Sanat dünyasında kendi iç dünyasını yansıtmının yanı sıra, insanlar dünyadaki olaylara karşı tutumlarını kolayca ifade edebilirler. Bireyler seslerini sanat ile duyururlar. İletişim de tam olarak budur. İnsan, toplumsal ve kültürel bir varlıktır. İnsan bilişsel, duyuşsal, dinamik ve sezgisel davranışlara sahip bir bütündür. İnsan hayatı, yaşamın farkında olma gücünü bulur. Öte yandan insan yaşamında sanat, canlılığı ve sezgisiyle insanlığın canlılığında kendi varlığını sergilemeye başlar. Sanat, insanlara duyguları, düşünceleri, izlenimleri, belirli durumları ve olayları farklı Resimlerde söyleyen özgün ve estetik bir açılamdır. (Uçan, 2002, s. 1-3).

Bugünü anlamak, bugüne gelen zamana kadar olan geçmişteki olanları, olayları ve yapılanları bilmekle olmaktadır. Tarih, kayıtlı belgelerle geçmişten günümüze bilgiler vermektedir. Yazıdan başka insanların duygu ve düşüncelerini en iyi ifade etmede en önemli araç ise sanattır. Bu nedenle yazının bulunmasından önceki dönemler hakkında bilgi edinmede sanat buluntuları sağlamaktadır. Ayrıca yazı bir dil ile bağlı olduğundan yazının içeriğini herkes tarafından anlayamaz, ancak sanat diller üstü okuma bilen bilmeyen dili anlayan anlamayan herkese hitap edebilecek kapsamda ve güçte bir ifade alanıdır. Bu nedenle sanat tarihsel dönemler boyunca da önemli bir iletişim ve anlatım alanı olma özelliğini sürdürmekte ve korumaktadır (Aytaç, 1981).

2.3. Sanat Eğitimi

İnsanın en temel gereksinimlerinden biri kendini ifade etmektir. Sanat eğitimi de kendini farklı ve anlamlı ifade becerilerinin geliştirilmesinde rolü büyüktür.

Sanat eğitimi alanı olarak yaratıcı drama; sanat eğitiminin temel taşlarından biridir. Sanatın eğitim bütünlüğündeki önemi, düşünmeyi öğrenmek, kişilik gelişimi ve yaratıcılık yollarını açmak olarak ifade edilebilir (İbişoğlu, 1994).

Çocuğun güzel sanatlarla ilgili bilgiler edinmesi, her Alana transfer edebileceği sanatsal yaratıcılığı geliştirerek, çevresini güzelleştirmesini sağlayacak ve sanat yoluyla kendini ifade ederek estetik kişilik kazanması amaçlanmıştır (Türkkan, 2008, s. 9).

Sanat eğitimi; özgür, huzurlu, hümanist, yaratıcı, toplumlarıyla bütünleşmiş, değişen koşullara göre kendilerini yenileyebilen ve geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır (Buyurgan, vd., 2008, s. 420).

Sanat eğitimi yalnızca geleceğin ressamlarını yetiştirmeye yönelik değildir. Yani güzel sanatlar eğitimin amacı çocukları sanatçı olarak yetiştirmek değil, gelecekte hangi mesleği seçerlerse seçsinler, yetişmekte olan kuşaklara güzel sanatların hayattaki önemini ve yerini yaşatarak kavratmak, sorgulamalarını, onların düşüncelerini araştırmalarını sağlayacak çalışmalarla sanatsal yaratma bakış açısını geliştirmektir. Bundan sonra sadece güzel sanatlara karşı özel yeteneği olanlara değil sanat eğitimin tüm öğrencilere yönelik olabileceği sonucu çıkarılabilir (MEB, 1997).

Sanat eğitimi sürecinde, çocuk sanatsal yaratıcı aktiviteye katılır. Yaratıcılıkla ilgili duygusal ve entelektüel adımlardan geçer. Malzemenin dilini teknik olanaklarla birlikte kullanır, tasarlar, analiz eder, Resimlendirir, eleştirir ve değerlendirir. Bu süreci bir grupta yaşadığında, başkalarıyla iletişime ve etkileşime girer. Sanatın özü, ilkeleri ve unsurları hakkında sözlü iletişim kurar. Bu etkileşim, eğitim ortamını zenginleştirir ve bu eğitim deneyimini paylaşanların gelişimine katkıda bulunur. Estetik duyarlılık kazanma sürecinde insanların birikimine katkıda bulunur (Kurtuluş, 2006, s. 46).

Birincil amaç onu entelektüel, algısal ve duygusal yönleriyle geliştirmektir. Bu anlamda, sanat eğitimi ile bütüncül bir anlayışla ilgilenen bir ders henüz eğitim programına dahil edilmemiştir. Oysa bugünkü sanat (Resim, heykel, müzik, oyun, dans, sinema vb.) Disiplinlerarası ve disiplinlerarası bir yapıya sahiptir. Örgün eğitimde sanat eğitimi söz konusu olduğunda, Görsel Sanatlar dersi akla gelir ve sanat eğitimi ile ilgili sorunlar genellikle Görsel Sanatlar dersi kapsamında tartışılır. Görsel Sanatlar dersinin en önemli amacı öğrencinin yaratıcılığını arttırmak olduğundan, öğretmen dersi aktive etmeli ve öğrencinin hayal gücünü arttırmalıdır. Bunun en geçerli yollarından biri oyun oynamaktır (İlhan, 2006, s. 419).

Tüm öğrenciler, alt yapılarına, yetersizliklerine, belirlenmiş yeteneklerine aldırmaaksızın sanatın sağladığı zengin eğitim tecrübelerine ulaşmayı hak ederler. Günümüz toplumunun artan simgelerinin ve göstergelerinin çözülmesinde analaşılmasında, çoklu yeteneğin gelişmesini sağlar. Dolayısıyla tüm öğrencilerin genel eğitimi içerisinde sanatın önemli bir rolü vardır (Grenfell, 1996, s. 1).

Türkdoğan (1984)'a göre, sanat eğitimi, bireyin manevi ve beden eğitiminin bütünlüğünde estetik duyguların gelişimi ve yetenek ve yaratıcılığın olgunlaşması için çabalar. Sanat eğitimi daha genel bir çerçevede ele alındığında, bireyin duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini ifade etmede estetik yetenek ve yaratıcılık düzeyine ulaşmak için yapılan tüm eğitim çabası "Sanat eğitimi" olarak adlandırılabilir. Sanat eğitimi çabası, bireyi gerçekten medeni bir insan haline getirmek ve oradan medeni bir toplum oluşturmaktır.

Sanat eğitimi beynin sağ ve sol yarım küresinin dengeli bir Resimde kullanılmasını sağladığından, görsel algı, estetik takdir, hayal gücü, yaratıcı düşünme, konuşma, okuma ve yazma gibi becerilerin gelişmesine de katkıda bulunur. Bu Resimde, çocuk müzik, şiir, edebiyat, drama ve plastik sanatlardan oluşan çok boyutlu bir eğitimden yararlanabilir (Gürtuna, 2003, s. 16).

Sanat eğitimi, bireylerin estetik kaygılarını, düşüncelerini ve görüşlerini geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen yaratıcılık ve yetenek güçlerini olgunlaştırmayı amaçlayan bir süreçtir. Bu süreçte, sanat eserlerine saygı göstermenin gerekliliği açıklanırken, sanat ve sanatçıyı anlamak için bir dizi faaliyet gerçekleştirilir. Bir esere nasıl bakılacağı ve nesnenin bir sanat eseri olup olmadığının nasıl analiz edileceği hakkında bilgi verilir. Yargı, bir iş karşısında tanımlayarak, analiz ederek, yorumlayarak elde edilir. Bu nedenle, sanat ve sanatçıyı anlamak için çağdaş sanat eğitimi herkes için gereklidir ve yetenek gerektirmez (Artut, 2007, s. 100).

Sanat öğretiminde kullanılacak öğretim yöntem ve araçlarını öğrenciye kazandırılacak hedef davranışlarla ilişkilendirmek faydalıdır. Öğrencilerin sanatsal öğrenmedeki farklı gelişim özellikleri nedeniyle, çeşitli sanatsal öğrenim ve araçları birlikte kullanmak ve gerektiğinde bireysel öğretimi kullanmak gerekli olabilir. Öğretim, edinilmesi gereken bilgi ve becerileri içerir. Günümüzün çağdaş sanat eğitiminde çocuk, yaratıcının düşünceye yönlendirmesi, analiz etmesi ve özgün eserler elde etmesidir (Artut, 2007, s. 124-125).

Sanat eğitimi ile çocuklar ve gençler sadece dinleyerek değil, tartışarak, görerek, hissederek, eleştirerek, sorgulayarak, araştırarak, bulup yaşayarak öğrenirler. Sanat eğitimi

kavramı, kendini gerçekleştirmeyi, çevre ile ilişki kurmayı, yaratıcı tasarımları geliştirmeyi ve orijinal ürünler ve fikirler üretme tarafını güçlendiren bir sanat eğitimidir. Sanat eğitimi alanındaki kuram ve uygulamalara ek olarak, üretici ve tüketici süreçlerinde yer almaktadır (San, 1983, s. 20, 29).

Sanat eğitiminde hedefimiz, bireyin gelecekteki bir sanatçı olmasını sağlamak değil, geleceğin uyumlu bir insanı olmak, araştırmacı, pratisyen ve yaş için etkili bir kişilik geliştirmek ve daha fazlasını elde etmesini sağlamaktır (Şahin, 1993, s. 4).

Bu önkoşulların bulunduğu yerlerde sanat eğitimi alan çocuklar yeni bir kimlik kazanırlar. Bu kimlik, çağdaş demokrasilerdeki bireylerin kimliği ve bu kimliğe en çok ihtiyacı olan insanlar. Bu sanatsal kimliği edinen insanlar, yaşamın her alanında başarılı ve mutlu olduklarını biliyorlar çünkü sanat eğitimi sırasında estetik ve orijinal bir bütüne ulaşmayı düşünmeyi öğreniyorlar ve dünyanın güzelliğine katkıda bulunabilirler (Etike, 1995, s. 24-26).

Sanat eğitimi bilimi önemseyen, çevreye duyarlı, duygu ve düşünceleri özgürce ifade etmesinden ötürü toplumlar için çok önemlidir. Estetik çevre bilincine sahiptir, okur, araştırır, tartışır, inceler, karşılaştırır, geçmişin değerini bilir, bugünü anlar, gelecek için ümit eder, problem çözebilir, teknik bilgi ve beceri, kendine güvenen, pratik düşünme ve orijinal çalışmalardan uzak kopya üretme, yaratıcı düşünme ve açığa çıkarma, paylaşma imkanı verir (Pekmezci, 2002, s. 36).

Sanat eğitiminin amacı ve sonucu, bireyin çevre ile birlikte geliştiği eşsiz bir süreçtir. Sanat eğitimcisi neyi, nasıl ve niçin öğreteceğini ve bu öğretilen beklentilerini tasarlama ve belirleme yetkinliğine ve olgunluğuna sahip olmalıdır. Modern sanat eğitiminde bu süreçte ödüllendirme ve motivasyon, halkın tekrar ateşlenerek belirlenmesini ve belirlenmesini artırabilir. İş, yaşam ve faaliyetler üzerine yeni bir bakış açısı kılabilir. Resim sanatını yapan sanatçıların memnuniyet düzeyi arttıkça, mutluluk arzusu ve dolayısıyla eserin potansiyel verimi ve kalitesi artacaktır. Bugün, her şeye rağmen, gerçek güç kaynağı uzmanlık bilgisinden gelmektedir (Gümüş, 1999).

2.3.1. Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Önemi

Sanat eğitiminin bilindiği gibi yaratıcılığın gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Sanat eğitimiyle, yaratıcı drama eğitimi yakından ilişkilidir. Tüm sanat alanlarıyla iç içedir

drama, drama ile ilgilenen biri sanatla ilişkili kuramlarını, akımlarını, eleştirilerini ve olaylarını yakından takip etmeli (konser, tiyatro, bale, sergi vb.) etkinliklere katılmalı, yakından takip edip izleyip haberdar olmalıdır .sanat eğitimi ve yaratıcılıkla ilgilenen herkesin alttaki açıklamalara göre,tarih boyunca sanatın geçirdiği değişimleri, özelliklede içinde bulunduğu döneme ait olan sanat görüşlerini bilmek ve sanatsal içerikli çalışmalarını yaparken bu değişimleri göz önünde bulundurup yararlanmak durumundadır. Dönemler boyunca sanat bazen sanatçının iç dünyasına bakarken bazende dış çevreye, sanat yapıtını ve onu alımlayanın yönüne çevirmiştir. Sanatın en değerli parçalarını sanat yapıtı, alımlayıcı, dış etkenler ve sanatçı oluşturur. Bu kıymetli parçaların sanatta dönem dönem biri diğerlerinden daha öne çıkmış, farklı sanat akımları ve kuramları oluşmuştur. Sanatçılar milattan önce dönemlerden 19. yüz yıla kadar olan dönemlerde dış dünyada olup bitenleri yansıtmaya çalışmıştır. “Yansıtmacı sanat kuramı” anlayışına sahip sanatçılar yaptıkları eserlerde bazen, bazen kendi yorumunu katarak, dış dünyada olup biteni olduğu gibi düzenleyerek, bazen de genellemeler yaparak yansıtmıştır.bu dönemde ‘Aristo’nun’ ve ‘Platon’un’ görüşleride etkili olmuştur. Aristo’nun görüşleri Rönesans döneminde yeniden yorumlanmıştır. Genel olan ve ideal güzellik yansıtılmaya çalışılmıştır. Sanat, rönesanstan onar yönünü gündelik yaşam ve toplumsal yaşama çevirmiş, hatta işçiler sanatta yansıtılmaya çalışılmıştır. 19. yüzyıla kadar sanatı “yol boyunca gezdirilen bir ayna” olarak betimlemiştir. Dış dünya da yaşananların yansıtılması olarak sanatın görevini yorumlanmıştır. Sanat Dönemin ikinci yarısında yönünü sanatçıya doğru çevirmiştir. Sanat yaklaşımları “Empresyonizm”, “Ekspresyonizm” ve bu akımlara bağlı köprü grubu “Die Brücke”, “Fovizm”, mavi atlı grubu “Der Blau Reiter” gibi akımın sanatçıları dünyada olanlardan çok içsel düşüncelerini, duygularını anlatmaya ve yansıtmaya çalışmıştır (Çakır, 2007, s. 141).

Bireylerde kendine güvenen, yaratıcı, üretken, estetik duyguları gelişmiş kişiler olmalarını amaçlara sanat eğitimi, genellikle benzer özelliklere sahip uygar bir toplum oluşturma düşünöde gerçekleştirebilir. Sanat eğitiminin amaçlarında öğrencilerin düşünebilen ve gören bireyler olmalarıdır. Aldığı eğitimlerle öğrencilerin analiz, sentez ve araştırma yapabilme yönleride geliştirilir. Read (1960)’e göre, sanat insanın kendi insanlığını tanımasıdır.

Sanat eğitimi, toplumun yaratıcı gücünü ve verimliliğini artıran ve bireylerin kendi yeteneklerine uygun bir mesleğe sahip olmalarını kolaylaştıran ve öncelikle bu yönde kendilerini tanımalarını sağlayan en etkili araçtır. Toplumun estetik eğitime yaptığı

yatırım, ülkenin geleceğine yatırım yapıyor. Toplumun estetik eğitime yaptığı yatırım, ülkenin geleceğine yaptığı yatırımdır. Estetik eğitim, kültürlerin tanınmasında, bireyin yaratıcılığını çağdaş bir bakış açısıyla gösterme ve yeteneklerini gösterip geliştirmede önemli bir rol oynar (Cömert, 2002, s. 201).

2.4. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar dersinin sınavlarda çıkmamasının veliler ve öğrenciler tarafından diğer derslerle kıyaslanılıp dersi önemsiz kılmaktadır. Oysa görsel sanatlar dersinin amacı boş zamanın değerlendirildiği bir etkinlik olarak değilde hedeflenen davranışı öğrencinin doğru bilmesi gerekmektedir. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerilerini oluşturan öğrencide algılama düşünme, anlama, sorgulama ve etrafında olan bitenlere karşı duyarlı olmak gibi bir çok özellikleri geliştiren doğaya ve kendi benliğini kazanmasını sağlayan bir unsurdur.

Teori ve pratik, ilköğretim görsel sanatlar eğitiminde tamamlayıcı unsurlardır. Çağdaş sanat öğretimi, zihinsel sanatsal süreçleri canlı tutan uygulamalarla öğrencileri üretken, eleştirel, sorgulayan, tartışan, aktif, sorumlu ve kendini dinamik bir Resimde ifade edebilen bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlar (Artut, 2007, s. 101).

Görsel sanatlar eğitimi, kültürel açıdan daha çocukluklarından başlayarak yetiştirdiği tüm bireylerin; akıl yürütmede hayal kurmada, sezgilerinde ve becerilerini doğru bir Resimde geliştirirken çeşitli bir okur yazarlığı adım adım inşa ettiği için oldukça yararlıdır. “Görsel sanatlar eğitimi, tüm bireyleri daha çocukluklarından başlayarak kültürel açıdan yetiştirdiği; sezgileri, akıl yürütmeyi, hayal kurma ve beceriyi doğru bir Resimde geliştirirken, çok ve çeşitli bir okur yazarlığı basamak basamak inşa ettiği için yararlıdır” (Özsoy, 2007, s. 51).

Görsel sanatlar eğitimi, sanatın her türünü içerisine alandır. Sanat kuramları, sanat eleştirisi, sanat psikolojisi, sanat tarihi, sanat felsefesi, sanat pedagojisi, sanat sosyolojisi, sanat kültürü ve estetik gibi alanlardan yararlanmalıdır. bu kavramlarla birlikte okullarda verilen alana ilişkin sanat dersleri programlarının geliştirilmesi ve uygun ortamlarda eğitimin verilmesi gerekmektedir. Yalnız o zaman sanatsal üretme, sanatın işlevi ve sanatın oluşumu konularında toplumsal şuur gelişebilir (Ünver, 2002, s. 5). Görsel sanatlar eğitiminde belirlenen hedeflere kavuşabilmek için plana göre izlenen yola yöntem denir. Öğrenme yöntemlerinin ana değişkenlerini, düzen ve hedefler doğrultusunda nasıl işe yöneleceğimizi belirlemektir (Ünver, 2002, s. 5).

Çocuğun güzel sanatlarla ilgili bilgiler edinmesi, her Alana transfer edebileceği sanatsal yaratıcılığı geliştirerek, çevresini güzelleştirmesini sağlayacak ve sanat yoluyla kendini ifade ederek estetik kişilik kazanması amaçlanmıştır (Türkkan, 2008, s. 9).

Görsel sanatlar eğitime göre en önemli özellik, algı duyular ve akıl yoluyla bir şeyin bilincine varmadır. Duyum ile algı arasındaki ayrımın en belirgin özelliği duyuların genel, algıların ise kişisel olmasıdır. İlhan'a göre; drama çalışmalarının en önemli amacı algı eğitimidir, algı ayrıntıları hissetme, görme, duyma ve bağlantılar kurma yeteneğidir (İlhan, 2005).

2.4.1. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Amaçları

Görsel sanatlar eğitimi dersindeki en önemli amaç öğretmen bu dersleri daha eğlenceli ve daha etkin hale getirip çocuğun yaratıcılığını geliştirmek; çocuğun zihinde tasarlama gücünü harekete geçirerek çalışmalara yer vermek durumundadır. Bunun en uygun yollarından biride canlandırma yapmak ve oyun oynamaktır (Öztürk, 2009).

Görsel sanatlar dersi alanında yapılan tüm uygulamalarda yaratıcı düşünmede, problem çözümede, bilgide, kendini ifade edebilmede bu yolla iletişim kurmada ve materyal seçiminde niteliğe değer veren, çağdaş yaklaşımlar ve gelişmeler neticesinde öğrenciye güzellik kavramının kazandırılmasını sağlamayı amaç edinmiştir. Algı birikimi, el, göz ve beyin koordinasyonunun sağlanması ve bu amaçla çeşitli yöntemlerin bilinçli rehberlikte uygulanması, geçmişten günümüze meydana getirilmiş bu uygulamaları, sanat eserlerini anlama, görsel olarak okuma ve keyif alma birikiminin kazandırılmasını sağlar. Öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme sürecinin önceliklerinin dağılımında öğrencide, günün uyarıcı koşullarını, ihtiyaç ve ilgilerini göz önünde bulundurulmasını amaçlayan bir sanat eğitim alanıdır.

Peşkersoy ve Yıldırım (2008, s. 10-11)'a göre, Görsel sanatlar eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşabilmek göz önünde bulundurulması gereken bazı temel öğeler vardır. Bu ilkeler şu Resimde sıralanabilmektedir:

1. Öğrenciye ayıklama, organize etme, seçme becerileri kazandırılmalı, analiz ve sentez yeteneği ile ilgili eleştirel bakış acısını geliştirilmelidir.
2. Her çocuk yaratıcıdır. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak, öğrencinin yaratıcı davranışlar geliştirerek her alanda kullanmaları sağlanmalıdır.

3. Algı birikimi, hayal gücü ve görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etme sağlanmalı
4. Öğrenci geçmişine sahip çıkıp geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmada ilgisini müze, galeri, tarihi eser vb. kaynaklarla besleyebilmelidir.
5. Doğadan keyif alarak onlarla gurur duyarak koruma bilinci kazandırıp geçmişten günümüze miras kalan eserlerden keyif almalıdır.
6. Diğer derslerin uygulama alanı olarak sanat eğitimi dersleri görülmemelidir.
7. Ders değişik yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilmelidir.
8. Görsel sanatlar dersi çocuğun gelişim basamaklarına göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir.
9. Öğretmen değerlendirme yaparken her çocuğun bilişse gelişim sürecini, bireysel farklılıklarına göz önünde bulundurmalıdır.
10. Öğrenme- öğretme sürecinde derse olan katılımını ve ders içi performansını göz önünde bulundurmalıdır (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008).

2.4.1.1. Bireysel ve Toplumsal Amaçlar

Görsel sanatlar dersi kendinin farkına varmasını sağlar, etrafında ki değişimlerin, gelişimlerin farkına varıp, analiz sentez yapabilme ve algılama becerisi kazandırır.

Bireysel ve Toplumsal Amaçlar aşağıdaki gibidir (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008).

- Görsel biçimlendirme çalışmaları yapan öğrencilerin kendini ifade etmesini sağlamak.
- Öğrencilerin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını sağlamak.
- Analiz ve sentez yeteneği ile öğrencinin eleştirel bakış açısını geliştirmek
- Geçmişten günümüze ulaşan sanat eserlerinden keyif alma, önemseme, gurur duyma ve değerleri koruma bilincini kazandırmak.
- Evrensel ve ulusal sanat eserlerini, sanatçıları tanımayı sağlamak,
- İş birliği içinde olma, sorumluluk alma, paylaşma, çevresindeki insanlara karşı duyarlılık kazandırmak
- Müze bilincine sahip olabilecek müze ve sanat galerisi gibi yerlere götürülerek sanatsal bilgi birikimi edindirilerek geleceğe yön vermesini sağlamak.
- Aklını, duygularını ve zevklerini sorgulama bilinci kazandırma.

2.4.1.2. Algısal Amaç

Peşkersoy ve Yıldırım, (2008)'a göre algısal amaçlar aşağıdaki gibidir.

- Öğrencinin görsel algı ve sanatsal birikimlerini anlatımlara dönüştürebilmesine imkan tanımak.
- Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek.
- Sanata ait bilgi birikimlerini alan dışında kullanabilme becerisini geliştirmek
- Sanatsal Bilgi ve birikimini uygulamaya dönüştürme yeteneği kazandırmak,
- Özgün çözümleri yeni durumlar karşısında geliştirme becerisi kazandırmak.

2.4.1.3. Estetiksel Amaç

Görsel sanatlar dersinden edinilen bilgilerle estetik bakış acısı gelişir, çevresindeki doğanın, kültürel ve sosyal gelişimin farkına varmasını sağlar, almış olduğu eğitimle estetik değerlerin bilincine varır. Sonuçta görsel sanatlar dersi (MEB),

- Estetik bilincini kazandırmak.
- Her zaman sanatın ve sanat eserlerinin önemli birer değer olduğunu kavramasını sağlamak.
- Her alanda yansıtılabileceği görsel sanatlar sevgisi hayatının her alanına yansıtılma, bunu davranış biçimi haline getirebilme yeterliliği kazandırmak.
- Doğadan belirlediği veya yapıyı eserlerin estetik birikimini kullanarak değerlendirme bilinci kazandırmak.
- Estetik değerlerden yararlanarak, kendini ifade edebilmede yeteneği kazandırmak.

2.4.1.4. Teknik Amaç

Kendilerinin farkına varıp yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri amaca uygun araç ve gereçleri kullanmaları gerekmektedir. Peşkersoy ve Yıldırım (2008)'a göre aşağıdaki gibidir.

- Gelişimine imkân sağlayacak, kullanma becerisine sahip görsel anlatım diline dönüşme isteğini sağlayacak araç gereçleri sağlamak
- Dersin amacına uygun malzemeyi seçme, kullanılacak malzemedan anlam çıkarma becerisi kazandırmak,

- Özgün tekniklerin kullandığı varolan tekniklerin dışında yeni teknikler arama cesareti ve isteği kazandırmak
- Amacına uygun malzemeleri seçme ve malzemedен anlam çıkarma becerisi kazandırmak
- Teknik çözümler üreterek kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme güveni ve becerisi kazandırmaktır.

2.5. Sanat Akımları

Sanat akımlarının oluşumlarında dönemin koşulları, toplumların sosyolojik, bilimsel gelişmeleri ve yaşamsal süreçleri etken olmuştur. Sanat akımları farklı üslup ve özelliklere sahip olsada, her sanat akımı bir öncekine tepki olarak doğmuş ya da önceki dönemlere ait akımlardan etkilnerek farklı özellikler barındırmıştır. Bu akımların birbirinden kopması 20. yy. görülmeye başlanmıştır.

Karaca, (1993)'ya göre, Geçmiş dönemden günümüze kadar olan süreçte sanat akımları ve bu akımların ortaya çıkışında, gelişiminde bir çok önemli rol oynayan etkenler olmuştur. Özellikle bilişsel, sosyal gelişmeler akımların ortaya çıkmasını sağlamış ve öncülük etmiştir.

Sanat akımlarının tarihsel süreci kendinden önceki sanat akımlarına tepki olarak doğmuştur. Örn; kurallar, dengeler ve ölçüler rönesans döneminden sonra gelen barok akımında uzaklaşıp hareketliliğe ve derinliğe dönmüştür. Barok döneminin gösterişli şaşalı anlatımlarından uzak realizm doğayı olduğu gibi yansıtmayı tercih etmiştir. Dönemlerdeki yönetim Resimleri ve dünya düzenleri yeni akımların oluşumlarında etkili olmuştur. Gelişen dünyada sanayileşmenin başlamasıyla empresyonizm akımı ortaya çıkmış ve en belirgin özelliği ise gün ışığının insan üzerindeki etkilerini Resimlerinde yansıtmışlardır. Dünyadaki savaşlar ve sanayileşme akımlar üzerinde etkisini fazlaca göstermiştir (Şentürk, 1999).

2.5.1. Klasizm (Rönesans)-(15.-16. yy)

Ölçü, kompozisyon, perspektif ve ışık gölge gibi temel kurallara bağlı kalarak geleneklerine uygun Resim yapma anlayışının hakim olduğu bir sanat akımıdır rönesans

2.5.2. Barok Akımı (16.-18. yy)

Klasik üslubla yapılmış eserlerdeki ışık anlayışını ortadan kaldırıp, Işık gölge ve hacim yöntemiyle barok Resimleri ön plana çıkarmıştır. Klasik dönemde önemsenmeyen şehvetin ön plana çıktığı etin ten renginin barok üslubunun özellikleriyle ifade edilmeye başlanması bu dönemde ortaya çıkmıştır. Barok akımında canlı modelin, boyanın resmedilmesi istenir ve bir sanat değeri olarak görülür bu özellikler (İpşiroğlu, ve İpşiroğlu, 1977). Barok, dramatik, abartılı bir harekete detaylara vurgu yaparak drama, gerilim, coşku ve ihtişam üretir.

16. yy ve 18. yüzyılları kapsayan barok dönemi, toplumsal hayatın karşıtlıkları, ülkeler arasında ki savaşların, büyük toprak parçalarının ele geçirildiği dönem olarak kabul edilmektedir. Barok dönemini aklın gücü, yaratıcılık, bilimsel çalışmalar ve incelemelerle ilgili birçok yeniliğin yaşandığı bir akıl dönemi olarak adlandırmak mümkündür. Avrupa'nın "Katolik" ve "Protestanlar" arasında ikiye bölündüğü, sömürgelerin yağlamadığı dönemdir Barok dönemi. Bu dönemde Avrupa kıtasının imparatorlukların güç kazandığı mutlak monarşinin hüküm sürdüğü bir dönem olarak değerlendirilir (Antmen, 2008).

Barok Akımının özellikleri;

- 16. yüzyılın ortalarından 18 yüzyılın ortalarına kadar Avrupa sanatına hâkim olan ve katolik ülkelerde, mimarlık, heykeltiricilik, Resim ve süsleme sanatları alanlarında, Rönesans dönemi Klasizmin'e bir tepki olarak ortaya çıkan bir üsluptur.
- Barok üslubun en belirgin özelliği son derece ayrıntılı, süslü ve gösterişli olmasıdır.
- Rönesans'ın getirmiş olduğu simetriye karşıt olarak asimetriyi, temel geometrik biçimlere karşıt olarak eğrisel biçimleri, durağanlığa karşıt olarak hareketi üstün tutan bir anlayıştır.
- Barok Dönem, dinsel ve mitolojik konuların yanı sıra portre, manzara, iç mekân resmi, günlük yaşam sahnelerinin bağımsız konular olarak ele alındığı dönemdir.
- Barok sanatı tam ve mükemmel olanı değil, sadece hareketliyi ve oluşanı konu alır.

Temsilcileri: Rembrant, Johannes Vermeer, Caravaggio, Georges de la Tour, Van Dyck, Rubens Bernini, Tintorette

2.5.12. Pop Art

Tarihsel açılarından bakıldığında Amerikan pop sanatından önce, İngiliz pop sanatı ortaya çıkmıştır. Gerçekliğin çokaz olduğu İngiliz pop sanatında çekici yöntemler medyada kullanılmıştır. Medyaların yöntemlerini ve ikonografisini Amerikan pop sanatı etkilemiştir (Eroğlu, 2003, s. 131).

Toptaş (2017, s. 434)'a göre, “Sanatçının kişiliği tarafından organize edilen sözcükler, semboller, ticari markalar, reklam panoları ve popüler olan bir takım görsellerin, kimi zaman düşüncürücü kimi zaman güldürücü sanatsal objelerin oluşması” olarak tanımlar.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra insanların gereksinim duyduğu olumlu düşünceyi işleyerek kısa sürede pop-art popülerlik kazandı. Bazı noktaları “Dada”ya benzerlikleri olsa da öfkeli bir sanat değildi (Hodge, 2018, s. 44).

Sembolizm 19. Yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan olguculuk ve gerçeklik karşıtı olarak kapsamlı uluslararası bir akımdır. İlk meydana çıktığı andan beri Resim sanatıyla ilişkili olan kavramları yeniden ele alığ değiştirmişlerdir. Sembolizmin ayırt edilen en önemli özelliği sanatçılara göre farklılaşan Resim tekniğinden çok, beyinsel olanı ön plana çıkarmaktır. “Sembolizm konularını büyük mitlerden seçerek, baudelari gibi türlü benzeşimlere, düşey bunaltıya, ruhsal değerlere pagan değerlere ve hristiyanlara ayrıcalık tanır” (Eroğlu, 2003, s. 150).

Pop art hareketi, 1950'lerde ortaya çıktı ve “seckin” güzel sanatların aksine, “popüler” görüntüden ilham alan İngiliz ve Amerikan sanatçılardan ve popüler ve ticari kültür ürünlerinden ilham aldı. Pop art, 1960'larda, günlük Yasmin banal ya da duzmece unsurlarını mekanik olarak üretilen ipek iplikler, büyük ölçekli kopyacı ve yumuşak pop art heykelleri gibi formlarda vurgulayarak zirveye ulaştı (<https://magazine.artland.com/art-movements-and-styles/>).

- 1960 Yıllarında önce İngiltere'de, ardından da ABD'de birbirinden bağımsız olarak ortaya çıkan, var olan malzeme ve nesnelere kullanarak tüketim dünyasına göndermede bulunan bir akımdır.
- Geniş toplulukların gözünde tüketimi çekici bir konuma getirmek için Resimli dergi romanlar, medya, renkli afişler, ve sinema Pop Artçılara esin kaynağı olmuştur.
- Pop Art sanatçıları yaşamı değil, tüketim dünyasını abartılı eserlerle ortaya koymuşlardır.

ve kararlarını ve seçimlerini dramatik bir çerçevede yansıtmasını sağlar (Üstündağ, 2002).

Üstündağ (2004)'a göre; Yaratıcı dramın en önemli öğrenme öğelerinin özellikleri şu Resimdedir; entelektüel, duygusal ve fiziksel boyutlar. Her öğrenme formunda bulunan birçok beceri yaratıcı drama katılım sağlayarak kazanılır. Yaratıcı dramın bu özelliği ile; Öğrenme ve duyu organları arasındaki ilişkilerle birlikte yorumlanabilecek bir yönü vardır.

Dramada canlandırılanlar o anda yaratılmıştır. Geçmiş yok, şimdi vardır. Yani doğru ya da yanlış yoktur. Özgündür. Birey yanlış yapmaktan korkmadan düşüncelerini ve kendisini özgürce ifade edebilir. Dramayı diğer öğretim türlerinden farklı kılan diğer sanatsal etkinlikleri (müzik, dans vb.) içermesidir (Kitson ve Spiby, 1997, s. 9).

Drama, öğrenme stratejisinin birçok müfredat programına uyarlanabileceğini göstermiştir. Bütün öğretmenler dramayı biraz kullanmak zorundadır. Örneğin, drama soru sormak, grup içi organizasyonlar sağlamak, öğrenme alanları seçmek, derslere katılmayan öğrencileri harekete geçirmek ve düzeni sağlamak için en etkili yöntemdir (Dewey, 1994; Kocayörük, 2004).

2.6.1. Yaratıcı Drama

“Katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları, katılımcının kendi anılarını önceden yazılmış planlı ve tasarlanan bir metin olmaksızın doğaçlama ve canlandırmalarıdır yaratıcı drama” (San, 1998, s. 434) şeklinde tanımlanmıştır.

Yaratıcı drama; akademik, ve kişiler arası şeyleri pekiştirmek için öğrencilerin hayal gücünü ve gönüllülüğünü kullanarak rol oynamalarını sağlar. Aynı zamanda yaratıcı drama, yazılı diyaloglar olmadan farklı bir rol sergileme yolu ile öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıran hayali bir oyun sergilemedir. Oyunlarda oyuncular baskaları tarafından yazılan diyalogları canlandırırken, yaratıcı drama aktörler birşeyleri anlatırken kendi ifadelerini ortaya koyarlar (Johson, 2012).

Yaratıcı drama bireylerde duyguyu, düşünceyi olayı canlandırarak mevzu ile alakalı yeni anlamlara ulaşabilmektir. Bu kazanımları gerçekleştirirken öğrenme sürecinde işitme, konuşma, dinleme, düşünme ve dokunma gibi bir çok faaliyet bulunmakta, tüm bedeni ile

öğrenme sürecine katılmaktadır. Öğrenmenin daha kalıcı olabilmesi için duyularının her birinin işe koşulduğu bir öğrenme sürecine katıldığı için konuya ilgisini ve dikkatini vermesi yüksek olmakta, sonucu olarak da etkili bir öğrenme süreci gerçekleşmektedir (Aykaç, 2013, s. 182).

Yaratıcı dramının eğitimdeki genel özellikleri;

- 1- Öğrencilerin kendi yaratıcı, özgün düşünce ve deneyimlerine dayanarak oluşturdukları aksiyon durumları animasyon yaratır.
- 2- Gerçek dünya ile kurgusal dünyanın etkileşiminden inşa edilmiştir.
- 3- Çalışmalar grup etkinliği şeklinde yürütülmekte ve katılımcılığa dayanmaktadır. Grup üyelerinin hayatlarına dayanarak.
- 4- Çalışmalar, öğrencilerin iç dünyası ve çevreleri arasında etkili bir köprü görevi görmektedir.
- 5- Drama, öğrencilerin bir problemi çözmek ve birlikte kendi çözümlerini oluşturmak için bir grupla birlikte çalışabilecekleri sosyal bir süreçtir.
- 6- Dramada, öğrenci bir duruma girer, bir çatışmaya girer, bu çatışmayı kurgusal gerçeklik içinde yaşar, grup ve grup içi iletişimi incelemeye başlar, özellikle drama rehberliği ile dener ve sorgular, yeniden analiz eder ve sürecin kendisi olur. Gerçeklik ile kurgusal gerçeklik arasındaki teknikler. Sürecin devamı da sürecin kendisi tarafından belirlenir.

Yaratıcı drama aynı zamanda diğer sanat dalları ile integrasyon sağlama açısından da faydalıdır. Müzik, dans ve görsel sanatların, birçok yaratıcı drama oyun ve aktivitesinde yer aldığını görebiliriz. Yaratıcı drama, tüm sınıf aktiviteleri için yapılabilir, uygulanabilir ve zaman açısından etkin bir yöntemdir. Öğretmenlerin sınıfta uygulayabileceği eğitici aktivitelerde kullanabileceği bazı yaratıcı drama çeşitlerine pandomim, grafik, güdümlenmiş görsellik, drama oyunları, kuklacılığı örnek verebiliriz (Pieczura, 2013, 9-12).

Bir öğrenme varlığı olarak yaratıcı dramının en önemli özelliği duygusal, düşünsel ve bedensel boyutlarıyla bütünleşmiş olmasıdır. Yaratıcı dramaya katılarak bir çok öğrenme biçiminde bulunan pek çok beceri elde edilir. Yaratıcı drama bu özelliği ile duyu organları ve öğrenme arasındaki ilişkilerle bir arada yorumlanabilecek bir yönü bulunmaktadır (Üstündağ, 2004).

Eğitim ve öğrenimde önemli olan öğrencileri pasif durumdan kurtararak, duyu organlarını ve bedenini harekete geçirip, konuları yaşanır duruma getirebilmek ve canlandırmak

olduğuna göre, bu süreçte yaratıcı drama uygun bir seçenek olarak görülebilir. ğrenme sürecinde öğrenciler konuların öğrenilmesine aktif olarak katılarak kendi yaptığıyla yaratıcı dramayı uygularken, diğer yandan duyu organlarını harekete geçirerek durum ve olayları yaşar (stndağ, 2003).

Bir ğrenme yolu olarak belirtilen yaratıcı dramanın en önemli varlığı; toplumsal, devinişsel ve bilişsel yeteneklere bütünleşmiş olmasıdır. Yaratıcı dramada katılım yoluyla her öğrenme şeklinde bulunan pek çok beceriyi elde edebilir. Katılımcılar bu etkinlikleri diğer katılımcılarla birlikte düşünür, duygulanır ve hareket eder. Drama yoluyla kendi yaşantılarından yola çıkan kişi daha kapsamlı buluşlar yapar. Yaratıcı drama etkinliklerine aktif olarak katılarak değişik ve yeni öğrenme yöntemleri bulur (meroğlu, 1991).

2.7.1. Yaratıcı Drama Aşamaları

Yaratıcı drama aşamaları aşağıdaki gibidir;

Isınma- hazırlık

Canlandırma

Değerlendirme ve tartışma olarak 3 grupta incelemiştir (Adıgüzel, 2015, s. 100).

2.7.1.1. Isınma-Hazırlık

(Keyik, 2011)'e göre, Bedensel hareketlerin daha çok olduğu, duyularında yoğun kullanıldığı ie dönük çalışmaların yapıldığı, uyum sağlama, güven kazanma gibi grup dinamiğini oluşturmak için yapılan, kuralları belli ve lider tarafından belirlenen bir aşamadır. (Adıgüzel (2015)'e göre, ise, katılımcılarda olan yada oluşan gerginliğin azaltılması, gerektiğinde ortaya çıkarılıp çözülmesi bir sonraki aşamanın verimliliği açısından ısınmanın çok önemli olduğunu söylemiştir.

- Kolay seviyede fiziksel aktivite içerir. Bu hareketler sayesinde düşünme ve yapma arasındaki dengenin sağlanmasına yardımcı olur.
- Öğrencilerin aktiviteleri daha rahat, açık ve net olmalarına yardımcı olur.
- Öğrencilerin yaratıcı çalışmaları teşvik eder.
- Öğrencilerin dış dünyadan sınıf ortamına yumuşak bir geçiş yapmasını sağlar.
- Öğrencilerin birbirleriyle güven duygusunu ve işbirliği içinde hareket etmeyi geliştirir.

- Aktiviteler arasında yumuşak bağlantılar kurar. Katılımcı Sınıf ortamında diğer kişilerin farkına varıp onlarla nasıl ilişki kurulabileceğini sorgular. (Maley ve Duf, 2005, s. 6).

2.7.1.2. Canlandırma

Önceden belirlenen kurallar içerisinde ders konuları üzerinde özgürce oyun kurma ve oyunu geliştirme çalışmalarından oluşur. Öğrenciler rollerini canlandırırken dil becerilerini, empati yeteneklerini, hayal güçlerini ve sosyalleşme becerilerini geliştirirler (Karakaya, 2007, s. 122). Canlandırmada yaparken en fazla rol oynama, doğaçlama ve diğer teknikleri kullanılır. Canlandırma aşamasında liderin (öğretmen) gerek görüldüğü yerde role girmeli ve sürecin gidişatını etkili bir Resimde yürütülmesine yardımcı olmalıdır.

Wee (2009)'ye göre, Çocuğun deneyimlerinden, yaşantılarından hayal güçlerinden, yaratıcılığında özgürce yola çıkarak drama tekniklerini kullanarak bir oluşumun meydana getirildiği aşamadır. Bu aşamada süreç içinde seçilen konular sonrası doğaçlamalar eşliğinde ve roller paylaşılarak çalışmalar sürdürülür. Öğrencilerin canlandırma yapmış olduğu karakterlere ait sevinç keder, hüznün, endişe, hayal kırıklıkları ve utanç gibi duygu ve düşünceleri jest ve mimik kullanarak ifade etmeleri beklenir.

2.7.1.3. Değerlendirme - Tartışma

Değerlendirme de kazanımlardan edinilen bilgilerin sürecin ilerleyen yaşantılarına etkinin olup olmadığı yaratıcı drama süreci içerisinde yaşantının nasıl anlaşılığın nasıl algılandığına yönelik duygu düşünce ve görüşlerin alındığı kısımdır (Adıgüzel, 2015, s. 104).

Genç (2005)'e göre, Drama uygulamaları ve canlandırmaların öğrencilerin görüşünün değerlendirildiği aşamadır. Bu aşamada tutum ve ilgi hakkında görüşler sorulur, hem de kazanımlarla ilgili sorulara yer verilir. Dramanın Süreci ve sonuçları birlikte değerlendirilir.

Önder (2010, s. 79)'e göre, drama sürecinin sonunda gerçekleştirilen tartışma ve değerlendirmenin yararları şöyle sıralanabilir:

- Katılımcılara Değerlendirme sürecinde yaşadıkları uygulama süreciyle ilgili sorular sorulur. Böylelikle bilgilerin pekiştirilerek kalıcılığı sağlanır.
- Aktivitelerinde soyut öğrenmeler yerine yaratıcı drama somut yaşantılar kazandırılır. Bu süreç içerisinde öğrencilerin neler yapıp neler yapmadığının farkına varması sağlanır.

- Katılımcılar hissettikleri hakkında bilgi verebilirler. Lider tarafından bu süreçte ayrıntılı sorular yöneltmeli, yorum yapmamalı ve destekler nitelikte davranmalıdır.
- Lider, yapmış olduğu değerlendirme sonuçlarına göre katılımcıların anlama düzeylerini ölçüp bir sonraki diğer aşamaları grubun seviyesine göre düzenleme yapılabilir (Önder, 2010, s. 79).

2.8. Eğitimde Drama

Eğitim ve öğrenimde önemli olan öğrencileri pasif durumdan kurtararak, duyu organlarını ve bedenini harekete geçirip, konuları yaşanır duruma getirebilmek ve canlandırmak olduğuna göre, bu süreçte yaratıcı drama uygun bir seçenek olarak görülebilir. Öğrenme sürecinde öğrenciler konuların öğrenilmesine aktif olarak katılarak kendi yaptığıyla yaratıcı dramayı uygularken, diğer yandan duyu organlarını harekete geçirerek durum ve olayları yaşar (Üstündağ, 2003).

Drama oyun anlamında kullanılmasına rağmen, eğitimde bir öğretim yöntemi olarak uygulanmasının amacı duygusal, bilişsel ve davranışsal yetenekleri geliştirmektir. Drama ekolojik gelişme, kendine güven, kendini tanıma, yaratıcılık, eleştirel bakış açısı, kendini aşma, problem çözme ve çözüm üretme gibi nitelikleri edinmenin etkili bir yoludur (Genç, 2003, s. 196-205).

Eğitimde yaratıcı drama yöntemini metodik olarak düşündüğümüzde, eğitim ortamındaki farklı konuları öğretme amacının olduğu unutulmamalıdır. Bu amaç, çocukların ve ergenlerin çıkarlarını genişletmek, hayal güçlerini zenginleştirmek ve oyun yerine onları anlamalarını sağlamaktır. Kısacası, yaratıcı drama bireyin kendi bedeninin, duygularının, düşüncelerinin ve çevresinde neler olduğunun bilincinde olmayı amaçlar. Yaratıcı dramanın özellikleri ve çok yönlü zeka uygulamalarındaki kullanılabilirliği nedeniyle, okul dışındaki amaçlara uygun her türlü ortamda (müzeler, fabrikalar vb.) Yaşam temelli öğrenmeyi gerçekleştirmek için etkili bir yöntemdir (Adıgüzel, 2001, s. 15-16).

Eğitimsel drama; Bunlar, tüm çocukların, öğretmenleriyle birlikte, önceden belirlenmiş net ve açık eğitim hedefleriyle büyük motor hareketleriyle yaptıkları ifade, rol oynama, animasyon ve tartışmaya dayalı grup etkinlikleridir (Önder, 1999, s. 31).

Temelde drama, müfredatın benzersiz ve ayrılmaz bir unsurudur. Eğitimde sistematik ve sürekli bir drama eğitimi vermek, öğrencilere analiz yapma, soru sorma ve soru sorma

becerisi kazanma şansı verir. Tüm öğrenciler dramaya katılma hakkına sahiptir. Bu deneyimi ve cesareti geliştirir (Gönen, Dalkılıç, 2003, s. 48).

Önder (1999)'e göre, eğitimde drama; Açık ve net bir eğitim amacı olan, eylem, olay, duygu, çeşitli roller, kavram veya hikaye, şiir, canlı veya cansız varlıkların sözlü ve sözsüz, kendiliğinden davranışlarıyla temsil edilmesi ve yeniden canlandırılmasıdır.

Yaratıcı drama okullardaki eğitimin günlük aktiviteleri içine daha iyi ilistirilebilir. Drama, kişilerin kendi ifadeleri, hareketleri ve yaratıcılıkları üzerine odaklanır. Dramada senaryolara ihtiyaç yoktur, genellikle doğaçlamadır. Yaratıcı drama, tiyatrunun aksine final sahnesi veya sonunda ortaya konulan ürüne değil, katılımcılara odaklanır. Dramayı sınıf ortamına taşımak, öğrencileri aynı başlık altında bir araya getirerek bir topluluk oluşturur, odaklanmalarına ve konsantre olmalarına yardımcı olur ve gerçek ve anlamlı bir deneyim sağlayarak asıl konuyu anlamaları için onlara yardımcı olur (Pieczura, 2013, s. 9-12).

Drama etkinliği sırasında çocuk arkadaşlarıyla hem sözlü hem de beden üzerinden etkileşime girer. Konuşarak ve vücudu ile dokunarak ve onlarla iletişim kurarak etkileşime girerek çocuğun yaptığı etkileşim, arkadaşlardan ve öğretmenlerden birçok kavram, konu ve kural sağlayabilir. Drama bir anlamda katılımcı pedagojidir. İzleyici olmak yerine, düşünme, yorumlama, analiz etme ve sentezleyerek sürece katılarak kendini, başkalarını ve nesnelere öğrenmek ve anlamak mümkün olabilir. Sosyal öğrenme ise, çocukların eğitimsel drama etkinlikleri sırasındaki öğrenme şeklidir. Bu sayede çocuk bir yandan birçok kavram, konu ve sosyal çevre, grup yaşamı bilgisi, kural ve davranışları öğrenmesini kolaylaştırır (Aykaç, 2005, s. 141).

Adıgüzel (2009)'e göre, herhangi bir konuyu, rol oynama, doğaçlama gibi yöntemlerden faydalanarak bir grupta ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılardan esinlenerek canlandırmalar yapmaktır eğitimde drama, bu canlandırma süreçlerinde bir lider drama öğretmeni eşliğinde ve oyunun genel özelliklerinden yararlanılarak yapılacak etkinliklerin amacına, grubun yapısına göre önceden belirlenmiş ortamda eğitimde drama süreci geliştirilir.

Eğitimde yöntemsel olarak ele aldığımızda yaratıcı dramayı, eğitim ortamında farklı konularıda öğretmek gibi bir gayesi olduğunu unutmamak gerekir. Çocukların ve gençlerin hayal güçlerini zenginleştirmek, konuları anlamalarını sağlamak ve genişletmek bu gayenin içinde yer alır (Aykaç, 2009). Eğitici drama, sözel iletişimde kullanılan dilin gelişimi için, dili etkin kullanma konusunda, çocuğa fırsatlar sunar (Önder, 2010, s. 49).

Yaratıcı drama, sanatı ders programı ile ilişkilendiren, öğrencilerin öğrenme sürecini yaratıcılık, eleştirel düşünce, dil gelişimi, dinleme, kavrama, aklında tutma, işbirliği, empati ve baskalarının farkında olma anlamında olumlu ve etkileri daha uzun süreli olacak Resimde etkileyen oldukça etkili bir metottur. Yaratıcı drama yalnızca ders programını hayata geçirme gücüne sahip olmakla kalmaz, kavramsal anlayışın gelişini de teşvik eder (Michelle Pieczura, 2013, s. 9).

Yaratıcı drama çalışmaları sırasında tüm katılımcılar, doğru ya da yanlış cevap diye bir şeyin olmadığı, katılımcıların tamamının fikirlerinin önemsendiği günün eşsiz bir zaman dilimi içinde olduklarının farkındadırlar. Yaratıcı dramada okuldaki diğer programlardan farklı kurallar bulunur. Yaratıcı drama tek önemli kural, ortaya atılan fikirlerin kişinin kendisine ait olması, bir başkasının fikrinin kopyası olmaması gerekliliğidir (Gillies, 1973, s. 13).

Araştırmacıların açıklamalarında da görüldüğü gibi, eğitimde yaratıcı drama kullanmanın çok fazla yararları vardır. Buradan yola çıkarak yaratıcı dramanın öğrencilerin sosyalleşmesi ve gelişimi açısından eğitimde önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir (Aydın, 2013, s. 14).

2.8.1. Yaratıcı Dramada Kullanılan Teknikler

İçinde birçok tekniği barındıran bir yöntemdir. Eğitim Öğretimde kullanılan bazı drama teknikleri aşağıdadır.

2.8.1.1. Doğaçlama

Doğaçlama olaylar karşısında yaratıcılığın kullanıldığı, öğrencinin kendini rahatça ve özgürce ifade edebildiği drama tekniğidir. Doğaçlama tekniği ile öğrenci kendini tanımaya başlar, kendine olan güveni meydana çıkar (Akar Vural, Somers, 2011). Drama sürecinde doğaçlama kendiliğinden gelişen bir durumdur. Başkaları tarafından tekrarlanmaz, bir başkasınıninkine benzemez. Yaratıcılık Doğaçlamada önemlidir. Hayatın içerisinde beklenmedik durumlarda verdiğimiz tepkiler, gösterdiğimiz davranışlar, aslında doğaçlamanın kendisidir. Adıgüzel'e göre "doğaçlama, İnsanla birlikte vardır" (Adıgüzel, 2015, s. 321).

2.8.1.2. Rol Oynama

Yaratıcı dramaya en uygun yöntemler arasında kabul gören, birçok uygulayıcı tarafından yaratıcı drama gibi kullanılan yöntemler arasında rol oynama tekniği gelmektedir. Her ne kadar, yaklaşım açısından yaratıcı drama ile uyumlu gibi görünse de rol oynama tekniğinde yaratıcılıktan çok, bir durum, sorun veya olayın belirlenen ölçüler çerçevesinde dramatize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu yöntemde rollerin belirlenmesi, ortam yaratmak, rolleri canlandıracak kişilerin belirlenmesi ve belirlenen rollere uygun olarak canlandırılması esas alınmaktadır (Aytaş, 2013, s. 38).

Güney, (2009)'e Göre, öğrencinin belirlenen konu üzerinde film, kitap, Resim gibi kaynaklardan hazırlık yaparak kendilerine verilen rolü oynadığı tekniktir. Rol oynama aynı zamanda öğrencilerin diksiyon, empati kurma, iletişim becerileri vb özelliklerinin gelişmesini sağlayan bir tekniktir

Kavcar (1985)'a göre rol oynamanın bireye yararları şunlardır:

- Bireyin kendisini ve çevresindeki daha iyi tanımlarına olanak sağlar.
- Çekingen içe dönük bireylerin kendilerini rahatça ifade etmelerine olanak sağlar.
- Bireylerin kendilerine olan güvenleri ve yaratıcılıkları artar.

2.8.1.3. Ben Kimim

Lider öğretmen tarafından daha öncesinden sanat akımları hakkında bilgi verilmiştir. sonra liderin belirlediği sanat Akımlarına ait ressam ve tabloların isimlerinin çıktıkları, sınıf listesinden rastgele belirlenen öğrencilerin arkalarına yapıştırılır ve öğrenci görmeden diğer arkadaşlarına hangi ressam ya da tablosu olduğunu gösterir ve arkadaşlarına sorular sorarak kim olduğunu bulmaya çalışır.

2.8.1.4. Tekrar Canlandırma

Tekrar canlandırma, olmuş, bitmiş, sonlanmış gerçekleşmiş bir durumun yeniden sorgulanması, derinliğine incelenmesi için kullanılan bir tekniktir. Olaylara değişik bakış açılarıyla bakmayı sağlayan teknikte yapılan yorumlar değerlendirilir. Uygulanan teknik, tüm grubun bir arada oynaması ya da küçük bir grubun sunumu şeklinde gerçekleştirilebilir (Adıgüzel, 2015, s. 386).

2.8.1.5. *Bul ve Patlat*

Lider (öğretmen) tarafından ressam, dönemler, eserler balonların üzerine yapıştırılır lider herhangi bir öğrenciye fotokopiden bir kâğıt seçtirilir, lider istekli öğrencilerden birini belirler ve seçilen kâğıttaki dönemin adını söyler öğrencide o döneme ait ressam ve eserlerinin eşleştirir ya da patlatır.

2.9. İlgili Çalışmalar

2.9.1. Yurt İçi İlgili Araştırmalar

Son yıllarda farklı öğretim yöntemlerin gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinimlerden yola çıkarak yapılan araştırmalara bakıldığında yaratıcı drama yöntemine yönelik artışın olduğu dikkat çekmektedir. Farklı birçok alanda kullanılan yaratıcı drama yöntemi sanat eğitiminde de oldukça etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Yöntem olarak kullanılan yaratıcı dramaya ilişkin araştırmalara aşağıda yer verilmiştir.

Selanik (2015) “*İlköğretim Hayat Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Drama ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Başarısı ve Hatırda Tutma Düzeyi Üzerindeki Etkiler*” adlı çalışmada ilköğretim hayat bilgisi dersinin öğretiminde yaratıcı yönteminin ve geleneksel yöntemin öğrenci üzerindeki başarı ve hatırdan tutma düzeyi üzerindeki etkinliğini incelemektedir. Bu araştırma 2004-2005 eğitim öğretim yılı Denizli Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu’ndaki üçüncü sınıf iki sınıf üzerinde uygulamıştır. Yansız seçilen iki şubeden deney grubu 36 öğrenci, kontrol grubu ise 32 öğrenci olarak belirlenmiştir. Belirlenen başarı testi her iki grubuda ön test olarak uygulanmıştır. Uygulama yapıldıktan sonra aynı başarı testi son test olarak yapılmıştır. Dört hafta sonrada kalıcılığı ölçmek için başarı testi tekrar uygulanmıştır. Sonuç olarak ,son test ve kalıcılık puanları deney grubu lehine anlamlı fark olarak görülmüştür. Yani yaratıcı drama yöntemiyle işlenen konunun öğrenci üzerinde başarısını ve hatırdan kalma düzeyini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Oğuz (2013), “*Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarını Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi*” adlı çalışmada doktora tezinin amacı, yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Yapılan

araştırmada ön test son test deneysel desen kullanılmıştır.Araştırmada verilerin toplanması ,araştırmanın analizi ve yorumlanmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerini kapsayan karma yöntem kullanılmıştır.Sanat eğitimi dersine yönelik çalışmada kontrol grubuna geleneksel yöntem,deney grubuna ise yaratıcı drama yöntemi kullanılmıştır.her iki grubada 10 oturum boyunca belirlenen yöntemlerle ders işlenmiştir.Katılımlara ön test ve son test olarak Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi” ve “Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu” uygulanmıştır.kontrol ve deney grubundaki katılımcılar her hafta sanat eğitimi dersinden sonra derse karşı olan duygu,düşünce ve kazanımları içeren günlükler tutmuşlardır.Her iki grubtada süreçler video ve Resimlerle kaydedilmiştir.süreç sonunda deney grubunda yer alan 6 katılımcı ile odak görüşme, 12 katılımcı ile de bireysel görüşme yapılmıştır.Araştırma sonucunda yaratıcı drama yönteminin katılımcılar üzerindeki sanata ilgi düzeylerini ve Sanat Eğitimi dersi başarılarını arttırdığı belirlenmiştir.

Ütkür (2012), “*Hayat Bilgisi Derslerinde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılmasının Öğrencilerin Tutumlarına, Başarılarına ve Kalıcılığına Etkisinin Olup Olmadığı*” incelenmiştir. Nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanılmış. Bu araştırmanın örneklemini, kontrol ve deney grubu olarak seçilen 3. Sınıf şubelerindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucu, elde edilen bulgulardaki son-test ve kalıcılık testleri sonuçlarında kontrol grubuna göre deney grubu olumlu bir fark olduğu, ve deney grubundaki öğrencilerin uygulama sonrasındaki başarılarının, kontrol grubundaki öğrencilerin başarılarından daha yüksek olduğu ve deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundakilere göre öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin hayat bilgisi dersine yönelik görüşlerinin olumlu olduğu, yaratıcı dramayı sevdikleri ve bu Resimde işlenen dersleri daha iyi anladıkları ve verimliliğini ortaya konulmuştur.

Sözer (2006) “*İlköğretim 4. Sınıf Matematik Dersinde Drama Yönteminin Öğrencilerin Başarılarına Tutumlarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi*” adlı araştırmanın evren ve örneklemini İstanbul İli Küçükçekmece İlçesi’nde 2005-2006 eğitim öğretim yılında gören Tayfur Sökmen İlköğretim Okulu’nda yansız olarak seçilen iki 4. sınıf üzerinde yapmıştır. Matematik dersine yönelik Ön test-son test deneysel desen kullanılarak yapılan bu araştırma, 37’si kontrol grubu ve 38’i deney grubunda olmak üzere toplam 75 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ile belirlenmiştir. Dersin uygulama öncesinde, araştırmacı tarafından, drama ders planları oluşturulmuş ve deney grubunda uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise Geleneksel

yöntemin uygulandığı ders planları sınıf öğretmeni tarafından yapılmış ve uygulanmıştır. Sonuç olarak yapılan araştırmada başarı ve öğrenmenin kalıcılığı bakımından, deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencileri arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu; drama yönteminin uygulandığı grubun tutumlarını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmıştır.

Arıkan (2011)'ın, “*İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama Yönteminin Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*” adlı doktora tezinde, Görsel Sanatlar Dersi müfredatında yer alan “Sanat Eserleri Analizi” konusunun,örnekleme Meram İlköğretim Okulu'nda eğitim gören 8.sınıflardır.8 sınıflardan drama yönteminin uygulandığı deney gurubu 8-A ve geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol gurubu 8-B arasındaki eriş, tutum ve kalıcılık üzerinde yaratıcı drama yönteminin etkisi araştırılmıştır. kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin Görsel sanatlar dersine yönelik tutumları, ön test, son test ve kalıcılık test puanları bakımından anlamlı bir biçimde farklılığın olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır, sonucuna göre; yapılan araştırmada Görsel sanatlar dersine ilişkin olarak yaratıcı drama yöntemi ile verilen eğitim sürecinin daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü, her iki gruba uygulanan tutum ön testi ile tutum son testinde gruplar arasında anlamlı farklılaşma ortaya çıkmazken; tutum ön test ile tutum son testi puan farklılaşmasında yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı deney grubu lehine anlamlı Resimde daha yüksek değerler çıkmıştır. Bu durum; öğrencinin Görsel Sanatlar dersine ilişkin tutumunda geleneksel yöntemle işlenen dersin yeterli değişiklik yaratmazken, yaratıcı drama yönteminin Görsel Sanatlar dersine yönelik öğrenci tutumunda pozitif yönde bir etkisinin olduğu ortaya konulmuştur.

Topçu (2008), “*Görsel Sanatlar Eğitiminde Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama*” adlı yüksek lisans tezi, görsel sanatlar eğitiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak Görsel Sanatlar Eğitim derslerinde nasıl yer alabileceğinin sorgulanması amacıyla yapılmıştır. Araştırma modeli Nitel Betimsel bir araştırmadır. Sanat eğitimi, görsel sanatlarda öğretim yöntem ve teknikleri, oyun ve drama kavramları, çocuk ve yaratıcılık konusu üzerine literatür tarama yapılmış, örnekleme 8-10 yaş bir öğrenci grubu ile 2 ders saatinde görsel sanatlar dersi uygulaması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonunda, sanat ve drama kavramlarının birbirini oldukça destekleyen iki alan olduğu, yaratıcılığı geliştiren dramanın, yine yaratıcılığı geliştiren görsel sanat eğitiminde kullanıldığı zaman kaçınılmaz bir olumluluk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.9.2. Yurt Dışı İlgili Çalışmalar

Momeni, Khaki, ve Amini, (2017). “4-6 Yas arası Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişmesinde Yaratıcı Dramanın Rolü” Ahwaz sehrinde yapılan bir çalışmada 4-6 yas arası çocukların yaratıcılıklarında yaratıcı dramanın rolü araştırılmıştır. Çalışmada Ahwaz şehrinde yaşayan 52 çocuk (21 kız, 31 erkek) seçildi ve deneysel ve control grubu olacak Resimde rastgele 2 gruba ayrıldı (33’u deneysel, 19’u control). Araştırma, doğrudan deney grubuna odaklanmıştır. Deney grubu iki ay boyunca yaratıcı drama etkinliklerine katıldı (15 seans). Bu iki gruptaki çocukların deneyden önce ve sonraki yaratıcılık düzeyleri, Jean-Louis Cellier testi aracılığı ile ölçüldü. Bu test sözel yaratıcılığı kullanarak yaratıcılık bileşenleri olan, akışkanlığını, esnekliğini ve özgünlüğü kullanan Resimleri tamamlar ve yorumlar. Veriler ve sonuçlar, frekans, ortalama, standart sapma ve parametrik olmayan sıralama (Kruskal-Wallis, Wilcoxon ve Spearman korelasyonu) gibi tanımlayıcı istatistiksel ve çıkarımsal yöntemlere dayanarak analiz edildi. Sonuçlar, yaratıcı dramanın, 4 ila 6 yaş arasındaki çocukların yaratıcılığını önemli ölçüde arttırdığını göstermiştir.

Coxwell (1995), “İlköğretimde Yaratıcı Dramanın Kullanımının Öğretmenlerdeki Yansımaları” on ilköğretim öğretmenin pedagojisinde yaratıcı dramanın önemini ortaya koymak amacı ile 1995 yılında Montana da bir çalışma yapılmıştır. Araştırmacı, öğretmenlerin her birinin yanıtlarının analiz edildiği kalitatif idiografik analiz yöntemini kullanmıştır. Ayrıca tüm öğretmenlerin cevaplarının karşılaştırıldığı verilere nomotetik analiz uygulanmıştır. Sonuçlar, on öğretmenden dokuzunun yaratıcı dramayı sınıflarında kullandığını, bu dokuz öğretmenden sadece ikisinin aldıkları lisans eğitiminde yaratıcı drama eğitimi aldığını göstermiştir. Çalışmayı yapan kişi, öğretmenlerin yaratıcı dramayı derslerinde kullanmasının bu konuda eğitim almış olmaları ile birebir ilişkili olmadığı sonucuna varmıştır. Bu öğrenme metodunu sınıflarında kullanan öğretmenlerin, bu metodun öğrenciler üzerinde faydalı olduğunu gördükleri için kullandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca bu çalışma yılların tecrübesine sahip öğretmenlerin bir eğitmen olarak yaratıcı drama aktiviteleri gibi pedagojik stratejiler arayışı içinde olduklarını göstermiştir.

Flennoy (1992), “Başarı Düzeyleri Düşük Olan İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri Üzerinde Yaratıcı Dramanın İletişim Becerilerini Geliştirmedeki Etkisini Olup Olmadığı” incelemiştir. Araştırmanın verileri yazma becerileri ve okuma ile ilgili sorunların sıralandığı gözlem formları, öğrenciler hakkında tutumlar, öğretmen anketi, öğretmen görüşleri toplanmıştır. 3 ay süren araştırmanın sonucunda öğrencilerin bilgi düzeyleri ve

iletişim becerilerinin geliştiği, okuma yazma sürecinde güdülendiği ve öğrencilerin öğrenmeye daha istekli oldukları tespit edilmiştir.

Mc Naughton (2004), “Eğitimde Drama Yöntemini 10-11 Yaş Arası Çocuklarına Çevre Eğitimi Derslerinin Etkinliği” için araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini üç farklı okul olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin dramayla uygulanan derslerden sonraki bilgi, beceri, görüş ve tutumlarına bakılmıştır. Belirlenen İki okulda drama yöntemiyle ders işlenirken, üçüncü okula her zamanki ders akışında olmuştur. Öğretim süreci 12 hafta boyunca devam etmiştir. Veriler öğrencilerin uygulanan ölçeğe verdikleri yanıtlar, yazılı değerlendirmeler, öğrencilerle ve öğretmenlerle yapılan görüşme kayıtları, araştırmacının gözlem notları, video kayıtları yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre dramanın çevre eğitiminde kullanılması, çocukların çevreyle ilgili düşünceleri ve duygularını genişleterek katılııcılarda çevreye karşı duyarlılık kazandırılmıştır. Bununla birlikte tüm sürecin sonunda öğrenciler hem öğrendikleri hem de eğlendikelerini söylemişlerdir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeline, çalışma grubuna, evren ve örneklemine, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ortaokul 7. sınıf öğrencilerinde, tarihe iz bırakan sanat akımları konusunun öğretilmesinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının öğrenci başarısına ve tutumuna etkisini saptamaya yönelik yapılmış deneysel bir çalışmadır.

Araştırılan bu çalışmanın Görsel Sanatlar Dersinin “Yaratıcı Drama” yöntemini uygulama kısmında “deneysel araştırma” yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemde etkisi ölçülen bağımsız değişken araştırmacı tarafından belirlenir, denekler yansız olarak gruplara dağıtılır ve bağımlı değişken üzerindeki değişiklikler analiz edilir (Freedman vd., 2003, s. 28-29). Yapılan deneysel desende çok önemli olan bir ayrıntı araştırmacının şartları değiştirirken aynı zamanda deneydeki bir grubu kontrol altında tutmasıdır. Deneysel desen araştırmacının şartları etkilemesine ve yönlendirmesine izin verir. (Neuman, 2000, s. 223).

Genellikle deneysel desen çalışmaları laboratuvar ortamında yapılır denekler çoğunlukla doğal olmayan koşullarda belli bir etkiye maruz ediliirler ve sonucunda da ortaya çıkan durum izah edilmeye çalışılır. Araştırmada nedensel ilişkiler aranıyorsa deneysel desen en etkili ve içsel güvenilirlik açısından en etkili çalışma biçimidir. (Erdoğan, 2003, s. 130-131).

Tablo 1

Çalışmanın Araştırma Deseni (Başarı Testi Ön Test)

Gruplar	Ön Test	Kullanılacak Yöntemler	Son Test
Deney Grubu	BT. TÖ	Yaratıcı Drama	BT. TÖ
Kontrol Grubu	BT. TÖ	Geleneksel Yöntemler	BT. TÖ

*BT: Başarı Testi, TÖ: Tutum Ölçeği

Araştırmada biri deney diğeri de kontrol grubu olmak üzere, yansız atama yöntemiyle oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır.

3.2. Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem)

Araştırmanın evreni, Ankara il Sincan ilçesi Yıldırım Beyazıt ortaokulu 2019-2020 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 7. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Akademik başarısı birbirine yakın olan 7-E ve 7-F sınıfları belirlenmiştir. Deney Grubu olarak (15 kız, 14 erkek) toplam 29 öğrenci ve Kontrol Grubu olarak (14 kız, 15 erkek) toplam 29 öğrenci oluşmaktadır. Öğrencilerin sosyo-ekonomik kökenleri, sınıflardaki öğrenciler arasında cinsiyet dağılımı ve ön öğrenmelerin denkliği göz önünde bulundurulmuştur. Ulaşılabilirlik, zaman ve ekonomik nedenlerle dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklem üzerinde çalışmanın üç temel nedeni vardır:

1. Kontrol güçlükleri ile,
2. Maliyet güçlükleri,
3. Etik zorluklardır (Karasar, 2002, s. 110).

Tablo 2

Deney ve Kontrol Grubu Öğrenci Dağılımı

Grup	Şube	Kız	Erkek	Toplam
Deney	7-E	15	14	29
Kontrol	7-F	14	15	29

Bu verilere dayanarak deney ve kontrol grubundaki öğrenci sayısı ve cinsiyet dağılımlarının denk ve deneysel çalışma yapmaya uygun olduğu ifade edilebilir.

Her iki grubunda uygulaması araştırmacı tarafından yapılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

3.3.1. Görsel Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği (GSYTÖ)

Demirel (2011) tarafından geliştirilen Görsel Sanatlar dersine ilişkin tutumlarını belirlemek ve ortaya çıkan bulgular arasında karşılaştırma yapmak amacıyla, öğrencilere yönelik 24 maddeden oluşan Görsel Sanatlar dersi tutum ölçeği ve 5’li Likert ölçeği kullanılmıştır (Ek 2).

Uygulanan tutum ölçeği deneklerin ölçekte yer alan olumlu tutum maddelerine verdikleri yanıtlar kesinlikle katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) olacak Resimde 5’den 1’e doğru, olumsuz tutum maddelerine verdikleri cevaplara ise; 1’den 5’e doğru olacak Resimde puanlandırılmıştır.

Demirel (2011)’e göre tutum ölçeği oluşturma aşamaları;

- *Geçerlik*
- *Kapsam Geçerliği*
- Tutum Maddelerini Oluşturma Aşaması,
- Uzman Görüşüne Başvurma Aşaması,
- Ön Deneme Aşaması
- *Yapı Geçerliği*
- *Madde Analizi*
- Alt-Üst Grup Ortalamaları Farkına Dayalı Madde Analizi
- Madde-Toplam Puan Korelasyonu
- *Faktör Analizi*
- Barlett Testi (Barlett Test of Sphericity)
- Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterliliği Ölçütü
- *Güvenirlilik*

Ölçekleme yöntemi olarak “Likert ölçekleme yöntemi” belirlendikten sonra deneklerin belirlenen maddelere nasıl tepki vereceklerini de ortaya koyabilmek için “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, ve “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneklerinden oluşan 5’li sıralamalı bir tutum ölçek kullanılmıştır. “Ölçekteki orta noktadaki “kararsızlık” ile hiç cevap vermemeye yol açabilecek “fikrim yok” tepkileri birbirinden ayrıdır. Buradaki orta nokta negatif ve pozitif yönde verilen

tepki tercihlerinde hissedilen zorluğu ya da gerçek anlamda “orta yol” tercihini temsil etmektedir” (Karasar, 2009, s. 133).

Tutum testini değerlendirme kriterine göre değer aralıkları aşağıdaki gibidir;

$0.00 \leq \alpha \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha \leq 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ ise oldukça güvenilirirdir.

$0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Alfa katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme kriterleri incelendiğinde (Özdamar, 1999, s. 522);

3.3.2. Sanat Akımları Başarı Testi

Araştırmada kullanılan başarı testi Görsel sanatlar dersi müfredatında yer alan sanat kültürünün oluşmasında önemli yere sahip olan Sanat Akımları konularını içermektedir. Hazırlama aşamasındaki başarı testi araştırmacı ve alanında uzman kişiler tarafından oluşturulan kazanımlara uygun 40 sorudan 30 soru seçmeli (4 seçenekli), 10 tanede doğru yanlış (doldurmalı) sorulardan oluşmaktadır. Fakat hazırlanan başarı testi pilot olarak daha önce eğitim gören 8. sınıf öğrencileri üzerinde 320 öğrenciye uygulanmış Alpha iç tutarlılık katsayısı $0.00 \leq \alpha \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir. $0.40 \leq \alpha \leq 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirlikte dikkate alınarak bu aralıkta yer alan sorular çıkartılıp, $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ ise oldukça güvenilirirdir. $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bulunan sorulardan oluşan ‘Sanat Akımları Başarı Testi’ 22 çoktan seçmeli ve 8 doğru-yanlış olmak üzere son halini almıştır. Güvenilirliği iyi bir testin Alpha değeri 0.80’den yukarı olmalıdır (Kalaycı, 2008).

Sanat akımları başarı testi (Ek 2)’te yer verilmiştir.

Araştırmalardan elde edilen veriler t Test ve SPSS 20’de analiz edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Uygulanması

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılında eğitim gören 7. sınıf öğrencilerinin anlamakta güçlük yaşandığı problemden yola çıkarak müfredat dâhilinde olan Sanat Akımları konusu belirlenmiştir.

3.4.1. Deneysel Grubu

- Deneysel gruba konu ile ilgili eğitim verilmeden 1 hafta önce, öğrencilere “Sanat Akımları Başarı Testi” ön-test olarak uygulanmıştır.
- “Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği” öğrencilere başarı testlerinin uygulanmasından sonra deney grubuna ön-test olarak verilmiştir.
- Deneysel gruba 6 ders saati (6 hafta) boyunca yaratıcı drama yöntemi ile öğretim gerçekleştirilmiştir.
- Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasından önce öğrencilerden konuyla ilgili öğretmen tarafından hazırlanan slaytlar izletilmiş, sınıf, grup üyelerinin birbirleri ile rahat iletişim kurabilecekleri Resimde dikkate alınmış. Görevler ve uygulanacak yaratıcı drama yöntemiyle ilgili bilgiler verilmiştir.
- Yapılacak etkinliğe uygun Sınıf ortamı uygun hale getirilmiştir. Süreç içerisinde kullanılacak materyaller, kostümler, mekân imkânlar doğrultusunda lider ve öğrenciler tarafından hazır hale getirilmiştir.
- Grup üyelerine sözcü, okuyucu, bağ kurucu, malzemeci gibi roller verilerek ne yapacakları açıklanmıştır. Bu roller her uygulamada değişik öğrencilere verilerek konuya her öğrencinin katılımı sağlanmıştır.
- Araştırmacı öğrencilerin çalışmaları sırasında onları izlemiş, sorularını yanıtlamış ve kontrolün koptuğu noktalarda yönlendirme yaparak gerekli yardımları yapmıştır.
- Yaratıcı drama etkinlikleri boyunca veli izni alınarak öğrencilerin Resimleri ve drama videoları kayda alınmıştır.
- 6 haftalık Uygulamanın bitiminde her iki grubada ‘Sanat Akımları Başarı Testi’ son-test olarak uygulanmıştır.
- Başarı testinden sonra deney grubuna “Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği” son-test olarak uygulanmıştır.

3.4.1.Kontrol Grubu

- Deneysel gruba konu ile ilgili eğitim verilmeden 1 hafta önce, öğrencilere “Sanat Akımları Başarı Testi” ön-test olarak uygulanmıştır.
- “Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği” öğrencilere başarı testlerinin uygulanmasından sonra deney grubuna ön-test olarak verilmiştir.

- Kontrol grubuna geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle (düz anlatım, soru-cevap, slayt, tartışma) öğretim yapılmıştır.
- Öğrenciler anlamadıkları yerlere ilişkin sorular sormuşlardır.
- 6 haftalık Uygulamanın bitiminde her iki grubada ‘Sanat Akımları Başarı Testi’ son-test olarak uygulanmıştır.
- Başarı testinden sonra kontrol grubunda ‘‘Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği’’ son-test olarak uygulanmıştır.
- Deney ve kontrol grubunda deney sürecinde etkinliklerde aynı konular aynı sıra ile işlenmiştir.

Drama çalışmalarının ilk aşaması olan 10 dk ısınma (hazırlık) çalışmalarına yer verilmiştir. Her hafta farklı ısınma çalışmalarına yapılmaya dikkat edilmiştir. Hareket çalışmaları ile öğrencilerin beden koordinasyonları sağlanmış duyu ve düşüncelerini harekete geçirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Isınma aşamasından sonra canlandırma aşamasında amaç, hayal güçlerini oluşturmak, neden sonuç ilişkisi kurabilmek ve bilgi düzeyini desteklemektir. her etkinliğin sonucunda son aşama olan değerlendirmeler yapılmıştır.

Araştırmalardan elde edilen veriler t Test ve SPSS 20’de analiz edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizleri

Araştırmada Görsel Sanatlar Tutum ve Sanat Akımları Başarı Testi (ön test, son test) analiz edilirken, Tutum ölçeğini Likert, Sanat Akımları Başarı Testinin her maddesi için doğru cevaplar 1, yanlış cevaplar 0 olarak puanlandırılmış ve her madde için güçlü ve ayırt edicilik indislerine bakılmıştır.

Diğer istatistikî işlemler t test ve SPSS 20 paket programında, (aritmetik ortalama, standart sapma, eşleştirilmiş örneklem) t testi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Paired Samples Test tablosunun Sig. (Anlamlılık) sütunundaki değerleri arasındaki farkın $p \leq 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olarak alınmıştır. $p \leq 0.01$ olarak alınmasının nedeni örneklemin 58 öğrenciyi kapsamasıdır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Görsel Sanatlar tutum ölçeği ve Sanat Akımları Başarı Testi uygulaması sonrasında elde edilen verilerin dağılımlarına, alt problemlere ilişkin bulgulara ve tablolastırılan bulguların yorumlarına yer verilmiştir. Deney ve kontrol gruplarına ön test ve son test sonrası uygulanan tutum ölçeğinin sonuçlarına yer verilmiştir. Bunun yanı sıra işlenen müfredat doğrultusunda belirlenen konuların deney grubuna drama yöntemi, kontrol grubuna ise geleneksel yöntem ile uygulanışı ve karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

Yapılan araştırmada uygulama öncesinde grupların başarı ortalamaları arasında fark olup olmadığını bulmak amacıyla deney ve kontrol gruplarının ‘Sanat Akımları Başarı Testi’ ön-test puanları, aritmetik ortalama ve standart sapmaları hesaplanmış, grupların başarı ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığını ölçmek için bağımsız gruplar eşleştirilmiş örneklem t-test kullanılmıştır. Deney ve Kontrol grubundaki öğrencilerin ön-test başarı puanlarının karşılaştırılması Tablo 3’te verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

4.1.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Sanat Akımları Başarı Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 3

Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ön-Test Başarı Puanları Karşılaştırmaları

Grup	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t	P
Deney	29	15.48	2,972	2.095	.041
Kontrol	29	14.03	2,244		

Deney ve Kontrol gruplarının ‘Sanat Akımları’ konusunu ön-test toplam akademik başarı puanlarının karşılaştırılması bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Tablo 3 incelendiğinde, deney grubunun ön-test aritmetik ortalaması $X=15,48$ Standart Sapması 2.972 Kontrol grubunun ön-test ortalaması $X=14.03$ Standart Sapması 2.224 olarak bulunmuştur.

Deney grubu ve Kontrol grubunun ön-test ortalaması Başarı Testinde anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Sonuç olarak , $p \leq 0.01$ manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. [$t=2.095$; ($p > 0.01$)] olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç Deney grubu ve Kontrol grubunun ‘Sanat Akımları Başarı Testi’ ön test sonuçları arasında anlamlı bir fark olmadığını, uygulama öncesi gruplar arasında bilgi seviyesi açısından bir farklılık olmadığını göstermektedir. Bu sonuca göre uygulama öncesi aşamaların ‘Sanat Akımları’ konusu ile ilgili iki grubunda seviyelerinin denk olduğu söylenebilir.

Yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar dersine yönelik öğrenci tutumlarının incelenmesi için Demirel (2011) tarafından geliştirilen ‘Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği’ deneysel çalışma süreci öncesi seviyeleri belirlenmesi aşamasında ihtiyaç duyularak kullanılmıştır. Tutum ölçeğinin ön test olarak uygulanmasından elde edilen sonuç Tablo 4’te verilmiştir.

4.1.2. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4

Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ön-Test Tutum Puanları Karşılaştırmaları

Grup	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t	P
Deney	29	80.28	11,357	-134	.894
Kontrol	29	80.66	10,139		

Deney ve Kontrol gruplarının Görsel Sanatlar dersi ‘Sanat Akımları’ konusu ön-test toplam tutum puanlarının karşılaştırılması t-testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonucuna göre Kontrol grubunun aritmetik ortalamasının $X=80.28$, standart sapmasının 11.357; Deney grubunun aritmetik ortalamasının ise $X=80.66$, standart sapmasının 10.139 olduğu saptanmıştır. İki grup arasında hesaplanan t değeri -134 olup bu sonuç $p \leq 0.01$ manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. [$t=134$, ($p \leq 0.01$)] Ön-test tutum puanları açısından

bakıldığında Deney ve Kontrol grubu arasında anlamlı fark olmaması, uygulamanın tutum seviyeleri hemen hemen aynı olan sınıflarda yapılmış olduğu savını doğrulamaktadır. Bu sonuca göre başlangıç aşamasında Sanat Akımları konusu ile ilgili iki grubun tutum düzeylerinin denk olduğu söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

4.2.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Sanat Akımları Başarı Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 5

Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son-Test Başarı Puanı Karşılaştırmaları

Grup	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t	P
Deney	29	24.72	2.389	6.975	.000
Kontrol	29	20.77	2.685		

Tablo 5'e göre, Deney ve Kontrol gruplarının 'sanat akımları' konusunun son-test başarı puanları karşılaştırılması bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Tablo 5 incelendiğinde, Deney grubunun son test aritmetik ortalaması $X=24.72$, standart sapması 2.389; Kontrol grubunun ön-test ortalaması $X=20.07$, standart sapması 2.685 olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak, $p \leq 0.01$ manidarlık düzeyinde anlamlıdır. p değeri [$t=6.975$, ($p < 0.01$)] olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç Deney grubu ve Kontrol grubunun 'Sanat Akımları Başarı Testi' son-test sonuçları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre uygulanan öğretim yaklaşımına göre değiştiği ifade edilebilir.

Yaratıcı drama yöntemi ile sanat akımları konusunun işlenmesi Deney grubunda başarının arttığını ve Deney grubu lehine sonuç verdiğini gösterir. Uygulanan öğretim yöntemine göre değiştiği ifade edilebilir.

4.2.2. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 6

Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son-Test Tutum Puanı Karşılaştırmaları

Grup	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t	P
Deney	29	92.90	8.918	4.540	.000
Kontrol	29	82.83	7.947		

Deney ve Kontrol gruplarının ‘Görsel Sanatlar Tutum Testi’ konusunu son-test tutum puanlarının karşılaştırılması bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Tablo 6 incelendiğinde, Deney grubunun son-test aritmetik ortalaması $X=92.90$, standart sapması 8.918; Kontrol grubunun son-test aritmetik ortalaması $X=82,83$, standart sapması 7.947 olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak $p \leq 0.01$ manidarlık düzeyinde anlamlıdır. p değeri [$t=4.540$ ($p < 0.001$)] olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç Deney grubu ve Kontrol grubunun ‘Görsel Sanatlar Tutum Testi’ son-test sonuçları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, yaratıcı drama yöntemi ile görsel sanatlar dersinin işlenmesi deney grubunda derse olan tutumu olumlu yönde etkiler ve deney grubu lehine sonuç verdiğini gösterir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde öğrenciler tarafından güç kavranılan ve karıştırılan sanat akımları konusunun, yaratıcı drama yöntemiyle öğretilmesinin öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi saptamak amacıyla ulaşılan bulgulara dayalı sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi listelenebilir;

- Altı hafta süren uygulama boyunca Deney grubuna yaratıcı drama, Kontrol grubuna geleneksel yöntemle (düz anlatım, soru-cevap, slayt) ders işlenmiş ve bu 6 haftalık süre sonunda gruplara son-test uygulanmıştır. Başlangıçta denk olan gruplarda, araştırma sonunda deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arasındaki farkın Deney grubu lehine olması; Deney grubunda uygulanan drama yönteminin, Kontrol grubunda uygulanan geleneksel yöntemlere oranla öğrenci başarısını daha fazla arttırdığını ortaya koymuştur.
- Yaratıcı Drama yönteminin kullanıldığı Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları analiz edildiğinde; öğrencilerin son testte daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri de son testte daha başarılıdır; fakat ortalamalar baz alındığında son testte Deney grubu öğrencilerinin Kontrol grubu öğrencilerinden daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir.
- Araştırmayı uygulamadan önce her iki grubunda Görsel Sanatlar tutumları birbirine yakinken, uygulamadan sonra yapılan son-test tutum ölçeğindeki istatistiksel sonuçlara göre deney grubu lehine olmuştur. Bu durum yaratıcı drama yönteminin geleneksel yöntemle göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumunu olumlu yönde geliştirmiş ve etkin olduğunu göstermiştir.

- Ön-test ve son-testler karşılaştırıldığında Deney ve Kontrol gruplarının her ikisinin de başarılarında artış olduğu görülmüştür. Bu sonuç, Deney ve Kontrol grubunda uygulanan yöntemlerin ve etkinliklerin başarıyı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu durumda Kontrol grubuna uygulanan geleneksel yönteminde başarıyı artırmada etkili bir yere sahip olduğu söylenebilir. Son testin karşılaştırmasında ise yaratıcı drama yöntemi uygulanan öğrencilerin başarılarını artırmada daha etkili olduğunu göstermektedir. Yaratıcı drama uygulamalarının öğrenci başarısını artırmada daha etkili olmasının sebebi, öğrencinin süreç içinde daha etkin olarak rol alması; ısınma, rahatlama ve doğaçlama çalışmalarıyla dersin ilgi çekici hale gelmesi öğrencinin öğrenmeye daha istekli olduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

- Yapılan bu araştırma Görsel Sanatlar dersi ile sınırlıdır. Farklı derslerde yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına ve tutumuna olan etkisi araştırılabilir.
- Bu araştırma Görsel Sanatlar dersi ‘Sanat Akımları’ konusu ile sınırlıdır. Görsel sanatların farklı konularını da araştırma yapabilir.
- Eğitim fakültelerindeki tüm öğretmen adayları eğitim yöntemlerinden yaratıcı drama eğitimi alarak mezun olması konusunda gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, H. Ö. (2001). Niçin yaratıcı drama? *Öğretmen Dünyası Dergisi*, (15-16), 257.
- Adıgüzel, Ö. (2009). *İlköğretimde drama*. Öztürk, A. (Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem.
- Adıgüzel, Ö. Üstündağ, T. Öztürk, A. (2007). Drama ve görsel sanatlar ilişkisi.
- Akar Vural, R. ve Somers, J. W. (2011). *Hümanist ilköğretim programları için ilköğretimde drama: kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem.
- Antmen, A. (2008). *20. yüzyıl batı sanatında akımlar*. İstanbul: Sel.
- Arıkan, Y. (2011). *İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar eğitiminde kullanılmasının erişimi, tutum ve kalıcılığa etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Artut, K. (2002). *Sanat eğitimi – kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Artut, K. (2007). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. (Geliştirilmiş 5. Baskı), Ankara: Anı.
- Atan, U. (2007). *Resim-iş öğretmeni yetiştirmede yaratıcı drama yönteminin grafik tasarımı derslerinde kullanılmasının erişimi, tutum ve kalıcılığa etkisi (Selçuk Üniversitesi örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, M. S. (2013). *Türkiye’de ilkokul dördüncü sınıfta yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin problem çözme becerisine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Aykaç, N. (2005). *Öğretme ve öğrenme sürecinde aktif öğretim yöntemleri*. Ankara: Naturel.

- Aykaç, N. (2009). *Öğrenme ve öğretme sürecinde aktif öğretim yöntemleri*. Ankara: Natürel.
- Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve uygarlık*. Ankara: Dizgi.
- Aytaş, G. (2013) *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6(12),
- Baran Burçoğlu, E. ve Aykaç, M. (2013). Sanat eserlerini incelemede yaratıcı drama yönteminin kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 182-197.
- Buyurgan, S. Pazarlıoğlu, M. ve Kartopu, S. (2008). *The children paintings from divided families at pre-school period and the expressions of these*. Proceedings of International Conference on Educational Science ICES'08, Eastern Mediterranean University, Famagusta, North Cyprus.
- Çakır İlhan, A. (2007). Yaratıcı drama ile örtüşen çağdaş sanat akımları. *Ankara Üniversitesi Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(3-4), 139-157.
- Cömert, (2002). *Türkiye’de sanat eğitimi ve öğretmen yetiştirme*. Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Coxwell, M. J. (1995). *Teachers reflections on the importance of creative dramatics in their elementary classrooms*. Montana State University, https://scholarworks.montana.edu/xmlui/bitstream/handle/1/7612/31762_1_0258_18_48.pdf?sequence=1 sayfasından erişilmiştir.
- Coxwell, M. J. (1995). *Teachers reflections on the importance of creative dramatics in their elementary classrooms*. Montana State University. (<https://scholarworks.Montana.edu/xmlui/bitstream/handle/1/7612/31762102581848.pdf?sequence=1>) sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, İ. N. (2011). *Köy ve kent okullarında öğrenim gören ilköğretim ii. kademe öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumların karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Edman, İ. (1998). *Sanat ve insan*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Eroğlu, Ö. (2003). *Resim sanatı sözlüğü*. İstanbul: Öke.
- Etike, S. (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*. Ankara: Ülke

- Fisher, E. (2005), *Sanatın gerekliliği*. İstanbul: Payel.
- Flennoy, A. J. (1992). *Improving communication skills of first grade low achievers through whole language, creative drama, and different styles of writing*. Doctoral Dissertation, Nova Üniversitesi, Chicago.
- Genç, H. N. (2003). Eğitimde yaratıcı dramanın alımlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24.
- Genç, H. N. (2005). Eğitimde drama ve/veya dramada eğitim. *Kazım Karabekir Üniversitesi Dergisi*, 12.
- Gillies, E. (1973). *Creative dramatics for all children*. Retrieved from
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu (Çev. Ed.). Ankara: Anı.
- Gönen, M ve Dalkılıç, N. U. (2003). *Çocuk eğitiminde drama – yöntem ve uygulamalar*. İstanbul: Epsilon.
- Grenfell, J. (1996). Arts education: teaching the visual arts discipline-based art education, state of victoria (department of education), the arts course advise. *Visual Arts*, 1-4.
- Gümüş, M. (1999). *Yönetimde başarı için altın kurallar*. İstanbul: Alfa.
- Gürtuna, S. (2003). *Çocuğum sanatla tanışıyor*. İstanbul: Morpa.
- Hodge, S. (2018). *Sanatın kısa öyküsü (the short story of art)*. D. Öztokç, (Çev.), İstanbul: Hep Kitap-TEAS.
- İlhan, A. Ç. (2006). İlköğretimde sanat eğitimi ve eğitsel yaratıcı drama. Ö. Adıgüzel (Editör), *Yaratıcı drama: 1985-1998 yazılar içinde* (s. 126). Ankara: Naturel.
- İlhan, Ç. A. (1997). *İlköğretimde sanat eğitimi ve eğitsel yaratıcı drama, yaratıcı drama 1985-1998 yazılar (2006)*. Ankara: Natürel.
- İpşiroğlu, N. (1995). *Duyu ve alguların eğitimi*. İstanbul: Demet.
- İpşiroğlu, N. ve İpşiroğlu, M. (1977). *Oluşum süreci içinde sanatın tarihi*. İstanbul: Cem.
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 103–139.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (20. Baskı), Ankara: Nobel.
- Kavcar, C. (1985). *Örgün eğitimde dramatisasyon. eğitim ve bilim*. Ankara: TED.
- Keyik, S. (2011). *Sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kitson, N. ve Spiby, İ. (1997). *Drama 7-11: developing primary teaching skills*. New York: Routledge.
- Klasizm ve neoklasizm*. (t.y.). [https://www.narsanat.com/sanat-akimlarini-taniyalim-klasizm-ve-neoklasizm/ sayfasından erişilmiştir](https://www.narsanat.com/sanat-akimlarini-taniyalim-klasizm-ve-neoklasizm/sayfasından-erişilmiştir).
- Kocayörük, A. (2004). *Duyusal zeka eğitiminde drama etkinlikleri*. Ankara: Nobel.
- Kurtuluş, Y. (2006). *Sanat bilimi ve sanat eğitimi uygulamaları, sanat eğitiminde sanat biliminin rolü*. Ankara: Naturel.
- Lynton, N. (2009). *Modern sanatın öyküsü*. İstanbul: Remzi.
- Maley, A. ve Duff, A. (2005). *Drama techniques: A resource book of communication activities for language teachers*. (Third Edition), United Kingdom: Cambridge University.
- Mc Naughton, M. J. (2004). Educational in the teaching of education for sustainability. *Environmental Education Research*, 10, 2, 139-155.
- MEB. (1997). *Resim-iş öğretmen kılavuzu, ilköğretim 1. kademe*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2006). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı (1-8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*.
- MEB. (2006). *İlköğretim sanat etkinlikler dersi programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.

- Momeni, S., Khaki, M. ve Amini, R. (2017). The role of creative drama in improving the creativity of 4-6 years old children. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(1), 617-626. (https://www.researchgate.net/publication/314163824_The_Role_of_Creative_Drama_in_Improving_the_Creativity_of_4-6_Years_Old_Children) sayfasından erişilmiştir.
- Nutku, Ö. (2004). *Dram sanatı*. Ankara: Kabcacı.
- Oğuz, A. (2013). *Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve sanat eğitimi dersi başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Ömeroğlu, E. (1991). *Yaratıcı drama eğitiminin İngiltere’de okulöncesi eğitiminde kullanılmasıyla ilgili bir inceleme*. Ankara: Natürel.
- Ömeroğlu, E. (1992). Okul öncesi işitme engelli çocukların kaynaştırılmasında yaratıcı drama eğitiminin kullanılması. *Özel Eğitim Dergisi*, (2), 31-33.
- Önder, A. (1999). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama: kurumsal temellerde uygulama teknikleri ve örnekleri*. İstanbul: Epilasyon.
- Önder, A. (2010). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. Ankara: Nobel.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (çok değişkenli analizler)*. (2. Baskı), Eskişehir: Kaan.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel sanatlar eğitimi Resim-is eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel sanatlar eğitimi Resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz.
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim düzeyindeki özel okullar ve devlet okullarının 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Öztürk, A. (2009). *Çocukta yaratıcılık ve drama*. Öztürk, A. (Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim.
- Pekersoy, E. ve Yıldırım, O. (2008). *Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabı*. Pekmezci, H. (Ed.), (1. Baskı), İstanbul: MEB.

- Pekmezci, H. (2002). *Eğitim-sanat eğitimi- nitelikli insan eğitimi*. Gazi Üniversitesi Eğitimde 75. Yıl Sanat Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Read, H. (1960). *Sanatın anlamı*. G. İnal N. Asgari (Çev.), Ankara: İş Bankası Kültür.
- Read, H. (1981). *Sanat ve toplum*. Ankara: Ümran.
- Rokoko. (t.y.). img.eba.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
- Rona, Z. (1997). *Art-izlenimcilik*. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. C. 1. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi.
- Şahin, C. (1993). *Sanat eğitimi Resim teknikleri ders notları*. Kütahya Hizmet İçi Eğitim Semineri.
- San, İ. (1983). *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Tan.
- San, İ. (2002). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Naturel.
- Selanik Ay, T. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Şentürk, L. (1999). Değer çatışmaları ve sanat. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XI(1), 297- 305.
- Şentürk, L. (2004), *Toplumsal değişimlerin sanata yansıması*. International Gazimagusa Symposium'nda sunulmuş bildiri, Gazimagusa.
- Sözer, N. (2006). *İlköğretim 4. sınıf matematik dersinde drama yönteminin öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tepecik, A. ve Pazarlıoğlu, M. (2008), Yazılı basında 1997 ve 2006 yıllarında yayımlanan sanat haberlerine yönelik bir durum tespiti. *Ekev Akademi Dergisi*, 12(37),
- Topcu, A. K. (2008). *Görsel sanatlar eğitiminde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Toptaş, R. (2017). Türkiye'de pop sanat ve Resim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(51), 433-444.
- Turani, A. (1995). *Dünya sanat tarihi*. İstanbul: Remzi.
- Turani, A. (2000). *Sanat terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.

- Tuzlak, B. (2004). *Sanat eğitimi ve çevre ilişkisi. Güzel sanatlar eğitimi bilimi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkdogan, G. (1984). *Sanat eğitimi yöntemleri*. Ankara. Kadioğlu.
- Türkkan (Türkcan), B. (2008). *İlköğretim görsel sanatlar dersi bağlamında görsel kültür çalışmaları: Bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi (temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar)*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2002). *Türkiye’de sanat eğitimi ve öğretmen yetiştirme*. Gazi Üniversitesi’nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Ünver, E. (2002). *Sanat eğitimi*. (1. Basım). Ankara: Nobel.
- Üstündağ, T. (1988). *Dramatizasyon ağırlıklı yöntemin etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T. (1997). *Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri components of creative drama curriculum. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü *Eğitim ve Bilim/Education and Science*, 22(107), 28-35.
- Üstündağ, T. (2002). *Yaratıcılığa yolculuk*. (Birinci Baskı), Ankara: Pegem.
- Üstündağ, T. (2003). *Yaratıcı drama öğretmenin günlüğü*. Ankara: Pegem A.
- Üstündağ, T. (2004). *Yaratıcı drama öğretmenin günlüğü*. Ankara: Pegema.
- Ütkür, N. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi derslerinde kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Wee, S. J. (2009). A casestudy of drama educationcurriculum for young children in early childhood programs. *Journal of Research in Childhood Education*, 23(4), 143-496.
- Yıldırım, İ. N. (2008). *İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin yeterlilik ve uygulama düzeylerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

- Yılmaz, B. (2010). *Yaratıcı dramanın görsel sanatlar eğitimine etkisinin ilköğretim 5. sınıf düzeyinde incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, M. (2007). Görsel sanatlar eğitiminde işbirlikli öğrenme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, (15), 748-756.
- Zeren, G. (2006). Bilgi çağı ve küreselleşme sürecinde sanat eğitimcisi kimliği sorunsalı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 637-646.

EKLER

Ek 1. Veli Onay Formu

VELİ ONAY FORMU

Sayın Veli,

Bu çalışma ‘Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Drama Bölümü’ yüksek lisans öğrencisi Sinem ŞENTÜRK TOSUN tarafından yürütülmektedir.

Bu çalışmanın amacı:

Sanat akımları konusunun öğretilmesinde yaratıcı dramının başarıya ve tutuma etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Yapılan araştırma çalışması için etkinliklerini, sorulara verilen cevapları, davranışlarını ses kaydı, görüntü kaydı ve test ölçeklerini analiz edeceğiz. Sizden çocuğunuzun katılımcı olmasıyla ilgili izin istediğimiz gibi çocuğun sözlü olarak rızasında alacağız.

Çocuğunuzdan alacağımız cevaplar tamamen gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Elde edilecek bilgiler sadece bilimsel amaçla (yayın, konferans, sunum. vb.) kullanılacaktır.

Yukarıdaki bilgileri okudum ve velisi bulunduğum çocuğun bu çalışmada yer alması,

Onaylıyorum

Onaylamıyorum

Velinin

Adı Soyadı :

Telefonu :

İmza :

Tarih :

Ek 2. Görsel Sanatlar Dersi Tutum Ölçeği (GSDTÖ)

Değerli öğrenciler,
Bu ölçek sizin Görsel Sanatlar dersine ilişkin tutumlarınızı belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen sorulara içten, samimi ve doğru bir Resimde cevap veriniz ve işaretli ifade bırakmayınız. Bu konuda gösterecek olduğunuz özen, araştırma açısından çok önemlidir.

Size verilen tablodaki her ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ifadenin altındaki kutucuklardan yalnızca bir tanesini (X) şeklinde işaretleyerek, belirtiniz.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Sinem ŞENTÜRK TOSUN
Görsel Sanatlar Öğretmeni

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz:

( ) Kız ( ) Erkek

Sınıfınız: 7. Sınıf

Görsel Sanatlar Dersi Tutum Ölçeği (GSDTÖ)

GÖRSEL SANATLAR DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ					
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Aşağıdaki her ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derece de katıldığınızı ya da katılmadığınızı, ifadenin yanındaki kutucuklardan yalnızca bir tanesini (X) şeklinde işaretleyerek, belirtiniz.					
1. Görsel Sanatlar dersi doğadaki güzellikleri fark etmemi sağlar					
2. Görsel Sanatlar dersinin bağımsız düşünme becerisi kazandırdığına inanıyorum					
3. Görsel Sanatlar dersinin bir olayı çok yönlü düşünebilmemde bana katkı sağladığına inanıyorum					
4. Görsel Sanatlar dersinin kendime olan güvenimi arttırdığına inanıyorum					
5. Görsel Sanatlar dersinin çekingenlik konusundaki sorunların üstesinden gelmemde etkili olduğuna inanıyorum					
6. Görsel Sanatlar dersi estetik duygumun gelişmesini sağlar					
7. Görsel Sanatlar dersinin hayal dünyamı geliştirdiğine inanıyorum					
8. Görsel Sanatlar dersi dikkat yönümü geliştirir					
9. Görsel Sanatlar dersi kendimi özgür hissetmemi sağlar					
10. Görsel Sanatlar dersine ayrılan zamanın yetersiz olduğunu düşünüyorum					
11. Görsel Sanatlar dersi en sevdiğim dersler arasındadır					
12. Görsel Sanatlar dersi zevkli ve eğlenceli bir derstir					
13. Görsel Sanatlar dersinin önemli bir ders olduğunu düşünüyorum					
14. Görsel Sanatlar dersinin diğer dersler kadar gerekli olduğunu düşünüyorum.					
15. Görsel Sanatlar dersinde kullanılan öğretim tekniklerinin sıkıcı olduğunu düşünüyorum					
16. Görsel Sanatlar dersi bence boşa vakit harcamaktan başka bir şey değildir					
17. Görsel Sanatlar dersinde başka şeylerle ilgilenirim					
18. Görsel Sanatlar dersinde genellikle pasif bir Resimde oturup, dersin bitmesini beklerim					
19. Görsel Sanatlar dersinde duygu ve düşüncelerimi ifade edebileceğim uygulama çalışmalarına yeterince yer verildiğini düşünüyorum					
20. Görsel Sanatlar dersinde yapılan etkinlikleri günlük hayatta karşılaştığım problemlerin çözümünde kullanıyorum					
21. Görsel Sanatlar dersinin diğer derslere olumlu katkısı olduğunu düşünüyorum					
22. Görsel Sanatlar dersinin ünlü ressamların eserlerini incelememde katkı sağladığımı düşünüyorum					
23. Görsel Sanatlar dersi için verilen ev ödevlerini düzenli olarak kendim yaparım					
24. Görsel Sanatlar dersinde Resim çalışmalarımı özenle tamamlarım					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : Şentürk Tosun
Uyruğu : Sinem
Doğum tarihi ve yeri : 04/11/1982 Trabzon
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 505 618 24 82
Faks :
E-posta : sinemce082@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet Yılı
Lise	Fatih Lisesi	1999
Üniversite	Karadeniz Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim İş	2005
Yüksek Lisans	GAzi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Devam ediyor

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görevi
2006-2007	Atatürk İlköğretim Okulu	Öğretmen
2007-2010	Sugören İlköğretim Okulu	Öğretmen
2010-2011	Kıbledağı İlköğretim Okulu	Öğretmen
2011-2015	Şair Abdurrahim Karakoç Ortaokulu	Öğretmen
2015- Devam ediyor	Yıldırım Beyazıt Ortaokulu	Öğretmen

Yabancı Dil

İngilizce

Yayımlar

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..